

RAPPORT

VERKENNING RECREATIEVE ONTWIKKELINGEN EN VOORZIENINGEN KOTERMEERSTAL

COLOFON

Dit onderzoek is uitgevoerd door:

In opdracht van de gemeente Hardenberg

Vilsteren, augustus 2023

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	4
Aanleiding	4
Participatieve aanpak en doelstelling	4
De Kotermeerstal (2005 – 2023)	4
Leeswijzer	7
2. Proces	8
Inzicht in voortraject	8
Betrokkenheid Plaatselijk Belang Dedemsvaart	8
Communicatiestrategie	8
Algemene inloopavond omwonenden, gebruikers en overige belanghebbenden	9
Jongerenavond	10
Verdiepende interviews	10
Toetsing	11
Limitaties onderzoek	11
3. Ruimtelijke aandachtspunten	12
3.1 Korte termijn implementaties: quick wins	12
3.2 Overige ruimtelijke aandachtspunten	13
4. Randvoorwaarden communicatie en strategie	15
5. Ontwikkelscenario's	16
Leeswijzer ontwikkelscenario's	16
5.1 Recreatie met focus op natuureducatie en ruimte voor planten en dieren	16
5.2 Recreatie met focus op maatschappelijke activiteiten overdag	20
5.3 Recreatie met grootschalige activiteiten en sterke vorm van toerisme	25
6. Positionering Kotermeerstal	30
6.1 Toekomstige ontwikkelingen	30
6.2 Verbinding en ontsluiting	31
7. Toetsing op draagvlak	33
8. Conclusies en aanbevelingen	39
9. Bijlagen	43
Bijlage 1 Overzicht bestemming gebied Kotermeerstal	44
Bijlage 2 Gespreksleidraad verdiepende gesprekken concreet idee	47
Bijlage 3 Gespreksleidraad verdiepende gesprekken open gesprek	48
Bijlage 4 Longlist	49
Bijlage 5 Reactieformulier	55

1. INLEIDING

Aanleiding

Op de raadsvergadering van 1 maart 2022 besloot de Hardenbergse gemeenteraad dat de Kotermeerstal niet de gewenste locatie is voor nieuwvestiging van het sportpark in Dedemsvaart¹. De Kotermeerstal werd benoemd als vooral geschikt voor recreatieve doeleinden. De raad droeg hierbij met de motie 'Onderzoek recreatieve mogelijkheden Kotermeerstal' het college op om 'samen met de omwonenden en alle andere mogelijke betrokkenen te onderzoeken met welke recreatieve ontwikkelingen en/of voorzieningen de gebruiksmogelijkheden van de Kotermeerstal een positieve impuls kunnen krijgen'. Hoe kan de Kotermeerstal deze positieve impuls krijgen, welke kansen en ideeën liggen er al, wat is er nodig voor verdere ontwikkeling en waar is draagvlak voor? Stichting Stimuland heeft dit in de periode van november 2022 tot en met juni 2023 middels een verkennend, participatief onderzoek in kaart gebracht.

Participatieve aanpak en doelstelling

Het doel van deze verkenning was om in lijn met de motie ideeën over recreatieve mogelijkheden te inventariseren en reële oplossingsrichtingen te identificeren. Omdat er verschillende en wellicht ook tegenstrijdige belangen gemoeid zijn bij dit vraagstuk, hebben wij gekozen voor een participatieve aanpak. Wij hebben dit onderzoek voltrokken op basis van een algemene inloopavond, verdiepende gesprekken met betrokkenen en een jongerenavond. Dit heeft uiteindelijk geleid tot ruimtelijke aandachtspunten,

randvoorwaarden op het vlak van communicatie en strategie, drie bredere ontwikkelscenario's en ideeën omtrent de positionering van de Kotermeerstal. De ontwikkelscenario's zijn in een afsluitende bijeenkomst getoetst op draagvlak door middel van reactieformulieren die tevens online beschikbaar waren. In [hoofdstuk 2](#) gaan wij dieper in op het proces dat tot deze onderzoeksresultaten heeft geleid.

De Kotermeerstal (2005 – 2023)

Om te kunnen begrijpen welke mogelijkheden gewenst zijn op deze locatie, is het goed eerst te schetsen waarover we het precies hebben. De waterplas Kotermeerstal, in de volksmond 'de Koter' genoemd, behelst ongeveer 13 hectare en ligt aan de zuidkant van Dedemsvaart, op fietsafstand van het dorpscentrum. Aan de westkant van de Kotermeerstal ligt de Nieuwe Wijk, een nieuwbouwwijk die aansluit op het dorp. Aan de zuidkant van de Kotermeerstal ligt de Oostwijk. Aan de oostkant de van Rooijens-Hoofdwijk. Aan de noordkant de Zaaimansakker. In navolgend kadastraal plaatje zijn in het groen de gemeentelijke eigendommen zichtbaar.

1. Motie onderzoek recreatieve ontwikkelingen Gemeente Hardenberg, 1 maart 2022, geraadpleegd op https://hardenberg.raadsinformatie.nl/document/11260852/1/Motie+CU%2C+CDA%2C+OpKoers_nu%2C+VVD%2C+PvdA%2C+50Plus%2C+GL%2C+D66+-+Onderzoek+recr_+ontw_+Kotermeerstal.

Figuur 1: Eigendomssituatie gemeente

Figuur 2: Luchtfoto van de Kotermeerstal

Inrichtingsplan & Marktonderzoek 2005-2006

Begin 2005 zijn door adviesbureau Oranjewoud Deventer de eerste schetsen gemaakt voor het ontwerp van een park rondom de zwemplas Kotermeerstal. In juni 2006 presenteerde Oranjewoud haar definitieve ontwerp voor het inrichtingsplan².

Hierover staat gesteld in de rapportage: 'Het park krijgt een sober en robuust karakter. In het parkontwerp is ingespeeld op de karakteristieke openheid en rationele verkaveling van het veenontginningengebied. De oude verkavelingsstructuur wordt herkenbaar gemaakt door enkele of dubbele bomenrijen en ook de ligging van de hoofdpaden is gekoppeld aan deze wijkenstructuur. Lange zichtlijnen, afgewisseld met besloten en intieme gedeelten, bepalen in grote mate

de beleving van het park. Water, ruimte en groen met een natuurlijk karakter vormen de boventoon'. Ook werd in deze rapportage de ondiepe uitbreiding van de recreatieplas inclusief strand met goede zon-oriëntatie als belangrijk onderdeel benoemd.

Daarnaast voerde Oranjewoud in juli 2005 een marktonderzoek uit naar een eventueel paviljoen bij de Kotermeerstal³. Op basis van verschillende elementen⁴ werd gekeken naar de kansrijkheid van verschillende typen horecagelegenheden, waaronder een mobiele variant, een kiosk, een strandpaviljoen en een themarestaurant. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat een kiosk of een themarestaurant het meest kansrijk zou zijn voor de Kotermeerstal. Uiteindelijk is de keuze gevallen op de huidige Kiosk De Kioter.

2. Adviesbureau Oranjewoud Deventer, juni 2006, Inrichtingsplan park Kotermeerstal-Oost Dedemsvaart: Definitief ontwerp

3. Adviesbureau Oranjewoud Deventer, juli 2005, Marktanalyse Paviljoen Park Kotermeerstal

4. De elementen: toeristische aantrekkingskracht, sanitair, meerwaarde park, open in zomer- en wintermaanden, aantrekkingskracht buiten Dedemsvaart, marktpotentie, ontsluiting en parkeren

Bestemmingsplan

De Kotermeer (waterplas inclusief grond rondom plas voor zover dit in eigendom is van de gemeente) valt onder het bestemmingsplan Dedemsvaart. Voor het groene gebied direct om het Kotermeer geldt de bestemming groen.

Figuur 3: Het groene gebied heeft de bestemming groen

De voor 'groen' aangewezen gronden zijn bestemd voor: groenvoorzieningen en waterpartijen, fiets- en voetpaden, speelvoorzieningen, parkeervoorzieningen, openbare nutsvoorzieningen en verkeers- en verblijfsvoorzieningen. En tevens voor een kiosk en toilet-/kleedvoorzieningen, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van horeca – kiosk' (N.B. Dat geldt voor het deel langs de Kotermeer dat met een stippellijn is aangegeven). Bestaande wegen en paden zijn in de bestemming begrepen. Onder speelvoorzieningen vallen tevens speelvelden.

Voor de twee rode kaders geldt:

- Nabij strandje: een wijzigingsbevoegdheid voor de bouw van een paviljoen met horecavoorzieningen en dagrecreatieve voorzieningen, alsmede voor maatschappelijke bestemmingen.
- Nabij zwembad De Kiefer: kan de bestemming gewijzigd worden in die zin dat een wellnesscentrum met horecavoorzieningen en dagrecreatieve voorzieningen kan worden gerealiseerd.

Er zijn dus al wat wijzigingsmogelijkheden opgenomen in het plan. Tot op heden is daar geen gebruik van gemaakt⁵.

Faciliteiten huidige Kotermeerstal

Anno 2023 zijn er op en rondom de Kotermeerstal verschillende faciliteiten te vinden. Aan de westkant, waar ook de Nieuwe Wijk zich bevindt, ligt zwembad De Kiefer. Aan diezelfde zijde, maar meer richting het zuiden, bevindt zich de pumtrackbaan die winter 2022 geopend is. Aan het zuiden van de Kotermeerstal ligt aan de Oostwijk ook haar 'ingang' met parkeerplaats. Als men deze ingang inloopt treft men ook al snel de recentelijk vernieuwde (tijdelijke) Kiosk De Kioter inclusief rolstoeltoegankelijke sanitaire unit. Aan deze kant van De Kioter is ook het strand met ondiep gedeelte, waar onder andere de inclusieve speeltuin 'samenspeelplek Het Schateiland' sinds voorjaar 2022 te vinden is. In het zuidoosten is er 'het Konijn', een opgehoogd gedeelte met een kunstwerk. Aan de oostkant van de Kotermeerstal ligt een trimbaan en een hondenveld. In maart is aan deze zijde een eerste aanplant gedaan voor een voedselpark. Ook ligt er rondom de waterplas een fiets- en wandelpad.

5. Zie [bijlage 1](#) voor meer details

LEESWIJZER

In [hoofdstuk 2](#) gaan wij dieper in op het proces dat tot de onderzoeksresultaten van dit rapport geleid heeft. Wij benoemen allereerst de rol van Plaatselijk Belang Dedemsvaart en de communicatiestrategie die wij hebben ingezet. Daarnaast schetsen wij de opzet en de uitvoering van de inloopavonden (algemene inloopavond, jongerenavond en toetsingsbijeenkomst) en de verdiepende interviews. Hier is ook een lijst van gesprekspartners inclusief hun rol/betrokkenheid bij de Kotermeerstal aan toegevoegd. Wij sluiten dit hoofdstuk af door de limitaties van dit onderzoek te benoemen.

In [hoofdstuk 3](#) gaan wij in op ruimtelijke aandachtspunten waarvan wij adviseren dat gemeente Hardenberg deze meeneemt in het vervolgproces. Hieronder vallen voor de gemeente relatief gemakkelijke (op korte termijn) te realiseren aandachtspunten, de zogenoemde 'quick wins' (3.1) en overige aandachtspunten die complexer zijn om te realiseren (3.2).

In [hoofdstuk 4](#) benoemen wij nog enkele randvoorwaarden op het gebied van communicatie en strategie die wij noodzakelijk achten voor een succesvol vervolgproces.

In [hoofdstuk 5](#) beschrijven wij drie mogelijke ontwikkelscenario's voor de Kotermeerstal:

- 5.1 Recreatie met focus op natuureducatie en ruimte voor planten en dieren
- 5.2 Recreatie met focus op maatschappelijke activiteiten overdag
- 5.3 Recreatie met focus op grootschalige activiteiten en sterke vorm van toerisme.

Wij gaan hier in op bijpassende concrete ideeën en aanknopingspunten, de kansen en knelpunten per ontwikkelscenario en onze aanbevelingen voor gemeente Hardenberg mocht zij een (of een combinatie) van de ontwikkelscenario's verder willen exploreren.

In [hoofdstuk 6](#) wijden wij aandacht aan de positionering van de Kotermeerstal ten opzichte van haar omgeving, voornamelijk ten opzichte van de rest van Dedemsvaart. Wij zullen ingaan op toekomstige ontwikkelingen die mogelijk van invloed kunnen zijn (6.1) en zaken om in acht te houden met betrekking tot verbinding en ontsluiting (6.2).

In [hoofdstuk 7](#) richten wij ons op de toetsing op draagvlak. Wij hebben gekeken hoe het draagvlak voor de drie ontwikkelscenario's verdeeld is onder inwoners en betrokkenen. Tijdens een afsluitende bijeenkomst kon een reactieformulier ingevuld worden dat naderhand nog voor een bepaalde tijd online beschikbaar was.

In [hoofdstuk 8](#) vatten wij de conclusies en aanbevelingen uit dit onderzoek samen.

2. PROCES

Stimuland heeft voor dit verkennend onderzoek gebruikgemaakt van een participatieve aanpak. De input van de algemene inloopavond hebben wij gebruikt voor een eerste analyse. Op basis hiervan hebben wij vijftien verdiepende interviews afgenomen met relevante gesprekspartners. Aanvullend hebben wij nog een jongerenavond georganiseerd. De uitkomsten van deze inloopavonden, verdiepende gesprekken en de overige input die de onderzoekers gedurende het proces via mail of telefonisch ontvangen hebben, zijn gebundeld, verwerkt en geanalyseerd. Dit heeft uiteindelijk geleid tot ruimtelijke aandachtspunten, randvoorwaarden op het vlak van communicatie en strategie, drie bredere ontwikkelscenario's en ideeën omtrent de positionering van de Kotermeerstal. De ontwikkelscenario's zijn ook nog getoetst op draagvlak door middel van een afsluitende bijeenkomst. Hieronder lichten we de verschillende fases van het onderzoeksproces verder toe.

Inzicht in voortraject

Bij aanvang van dit onderzoek is er onderzoek verricht om de geschiedenis rondom de Kotermeerstal mee te kunnen nemen. Hierbij is een bureaustudie uitgevoerd naar verschillende (ambtelijke) bronnen en nieuwsartikelen omtrent de Kotermeerstal. Ook is er gesproken met wethouder en portefeuillehouder Sport Martijn Breukelman om inzichtelijk te krijgen hoe het voortraject omtrent (de mogelijke verplaatsing van) het sportpark zich verhoudt tot de huidige motie over de Kotermeerstal⁶.

Betrokkenheid Plaatselijk Belang Dedemsvaart

In de beginfase van dit traject heeft Stimuland contact opgenomen met Plaatselijk Belang Dedemsvaart⁷. Via voorzitter John Haverkort kwamen de onderzoekers in

contact met diverse leden, die gedurende het verdere proces als klankbord hebben gefungeerd. De rol van Plaatselijk Belang Dedemsvaart in dit verkennend onderzoek was te omschrijven als 'procesbewaker'. In plaats van inhoudelijke input gaven zij voornamelijk advies over hoe de Dedemsvaartse gemeenschap te bereiken en hoe bepaalde sleutelfiguren te benaderen. Ook heeft het plaatselijk belang haar eigen social mediakanalen ingezet om onze activiteiten, waaronder de inloopavonden en de nieuwsbrief, te promoten.

Communicatiestrategie

Samen met de gemeente Hardenberg is voor dit onderzoek gekozen voor een sterke communicatiestrategie. De algemene inloopavond en de jongerenavond zijn sterk gepromoot. Bij de start van dit traject zijn 150 direct omwonenden via een brief geïnformeerd over het proces en voor de algemene inloopavond uitgenodigd. Hiermee hebben wij ondervangen dat het proces hen zou ontgaan.

Naast promotie van de inloopavonden is er door gemeente Hardenberg een nieuwsbrief Kotermeerstal ontwikkeld, waarvoor mensen zich op de inloopavond aan konden melden. Via deze nieuwsbrief en de social mediakanalen van gemeente, Stimuland, Plaatselijk Belang Dedemsvaart en overige partijen hebben we betrokkenen gedurende het proces op de hoogte gehouden.

6. De huidige verbinding tussen de (mogelijke) verplaatsing van het sportpark en de Kotermeerstal wordt in [hoofdstuk 6.1](#) verder in kaart gebracht

7. Zie voor leden en meer informatie over het Plaatselijk Belang Dedemsvaart: <https://www.plaatselijkbelangdedemsvaart.nl/>

Algemene inloopavond omwonenden, gebruikers en overige belanghebbenden

Uitnodiging

Op aanraden van Plaatselijk Belang Dedemsvaart hebben wij ervoor gekozen ons onderzoek te starten met een algemene inloopavond op 23 februari 2023 waar wethouder Werner ten Kate het proces toelichtte. De uitnodiging voor deze avond werd breed uitgezet via weekblad De Toren en de social mediakanalen van Plaatselijk Belang Dedemsvaart, gemeente Hardenberg en Stimuland. Direct omwonenden werden geïnformeerd door de onder communicatiestrategie benoemde bewonersbrief.

Programma avond

Ongeveer 75 mensen, waaronder (direct) omwonenden, belanghebbenden en gebruikers waren aanwezig op deze avond, waarmee deze beschouwd kan worden als goed bezocht⁸. Er was op deze avond veel interactie tussen bezoekers onderling en tussen bezoekers en onderzoekers. Op grote plattegronden van de Kotermeerstal konden betrokkenen hun concrete, aan locatie gebonden, ideeën, zorgen en wensen kwijt op post-its (groen voor ideeën, rood voor zorgen, oranje voor overige opmerkingen). Er hingen ook verschillende posters aan de muur waar de minder specifiek aan locatie gebonden ideeën een plek konden krijgen. Zo was er een algemenere poster voor voorzieningen op de Kotermeerstal, en een algemenere poster voor activiteiten op de Kotermeerstal. Ook was er een ideeënbox waar geïnteresseerden anoniem hun input kwijt konden. Drie onderzoekers van Stimuland waren aanwezig op deze avond en gingen met mensen in gesprek. Daarnaast konden geïnteresseerden zich aanmelden voor de nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van het vervolg.

Zorgen

Onderdeel van deze avond was onder andere het ophalen van zorgen onder betrokkenen. Het overgrote merendeel van bezoekers van de inloopavond was enthousiast en deelde met name ideeën in plaats van zorgen. Wel werd gedeeld dat er bij de in het verleden besproken verplaatsing van het sportpark naar de Kotermeerstal onder omwonenden veel zorgen waren omtrent overlast (licht en geluid). Omwonenden gaven aan om diezelfde reden niet te zitten te wachten op grootschalige evenementen. Ook werd enkele keren benoemd dat er momenteel vaak afval te vinden is op de Kotermeerstal. Wij hopen dit te ondervangen door de aanbevelingen over prullenbakken in [hoofdstuk 3.1](#). Daarnaast werd gesproken over overlast van jongeren en vermoedens van drugsdealing op de parkeerplaats. Deze hebben wij in dit onderzoek niet expliciet meegenomen. Wel zijn we ingegaan op het verbeteren van de parkeerplaats in [hoofdstuk 3.1](#).

Thema's

In maart 2023 verwerkten de onderzoekers de input die uit deze inloopavond is opgehaald. Onder deze input viel te scharen: de post-its, de brieven in de ideeënbox, de mondelinge gesprekken en de zowel telefonische als per mail gestuurde opmerkingen die wij naar aanleiding van deze avond (zowel van tevoren als na afloop) ontvingen. Deze tussentijdse analyse liet zien dat de volgende thema's vaker terugkwamen⁹:

- Ruimte voor planten en dieren
- Horeca
- Sport
- Recreatie
- Muziek & theater
- Verbinding & ontsluiting
- Optimalisatie ruimte, beheer en veiligheid.

8. Inloopbijeenkomst over Kotermeerstal goed bezocht, De Toren, 24 februari 2023, geraadpleegd op <https://www.detoren.net/hardenberg/hardenberg/72291/inloopbijeenkomst-over-kotermeerstal-goed-bezocht>

9. Zie [bijlage 3](#) voor de longlist aan genoemde thema's op de plattegronden en posters

Uiteindelijk hebben wij uit alle input een lijst opgesteld van te benaderen gesprekspartners ter verdieping van mogelijke (concretere) ideeën.

Jongerenavond

Een door zowel bezoekers als onderzoekers gemiste doelgroep op de algemene inloopavond waren de jongeren. Om toch input te krijgen van deze groep hebben wij contact gezocht met Sylke Schoemaker, jongerenwerker bij De Stuw. In samenwerking met De Stuw heeft Stimuland op 20 april 2023 een inloopavond voor jongeren georganiseerd in jongeren centrum Chill Out! Dedemsvaart. De uitnodiging werd opnieuw door verschillende kanalen gedeeld, waaronder door Plaatselijk Belang Dedemsvaart, de gemeentewebsite en Stimuland¹⁰. Ook hebben jongerenwerkers Sylke Schoemaker en Bram van Bessen deze in hun netwerk, waaronder via lokale scholen, onder de aandacht gebracht bij jongeren. Zo'n 15-18 jongeren, tot verschillende leeftijdscategorieën behorend (variërend van 11 tot en met 21 jaar) waren aanwezig op deze avond. Ook zij hebben mondeling bij de onderzoekers en via post-its op plattegronden en losse posters hun ideeën, zorgen en wensen aangedragen.

Verdiepende interviews

In april 2023 vonden de verdiepende interviews plaats. Wij hebben met hierna volgende gesprekspartners een verdiepend interview afgenomen. Zij hebben allen toestemming gegeven voor het gebruik van hun naam in de rapportage. De interviews die wij met hen afnamen zijn verwerkt tot gespreksverslagen die wij bij de gesprekspartners geverifieerd hebben. Ook zouden alle gesprekspartners ervoor openstaan om eventueel in de toekomst door de gemeente benaderd te worden voor een vervolgesprek.

Naam gesprekspartner(s)	Rol /betrokkenheid Kotermeerstal
Arjan Snijder	(Vrijwillige) beheerder Kiosk De Kioter.
Anne Meijer	Eigenaar De Makelij en beheerder Kiosk De Kioter.
Barend Rooseboom	Oud-voorzitter Historische Vereniging Avereest en betrokken bij inrichting kanaal Dedemsvaart.
Berrie Lammers	Voorzitter Koninklijke Horeca Nederland, afdeling Dedemsvaart en Business Manager bij Multifunctioneel Centrum De Baron.
Bram van Bessen en Sylke Schoemaker	Jongerenwerkers bij De Stuw.
Daan Schippers, Leon de Vries en Marijke de Vries	Betrokken bewoners van Dedemsvaart met ondernemersplannen voor de Kotermeerstal. Marijke is een PR/marketingmanager, Leon een docent met veel ervaring in de horeca en Daan een ondernemer.
Henk Meijerink	Platform Inclusief Hardenberg.
Jan Bredenoort	Hengelsportvereniging HSV.
Jan van de Wetering	Visdiefelandje(s), namens Natuurwerkgroep de Reest (NWG).
Jeroen Lisser	Secretaris IVN Hardenberg – Gramsbergen en betrokken inwoner van Dedemsvaart.
Peter-Paul Rijnkels	Zwemvereniging DAC.
Pierre Pennings en Wim Pranger	Voedselpark, vormen samen de 'Werkgroep Biodiversiteit' bij Stichting Buren Kotermeerstal Zuid.
Richard Kimmann	Ondernemer Dedemsvaart (o.a. Farmers4All).
Stefan Mensink en Henk Kobes	Voetbalvereniging DVC Dedemsvaart.
Tjerk Hiddes	Betrokken inwoner, oud-gemeenteraadslid en camperplaatsexpert NKC.

10. Jongeren kunnen meedenken over de toekomst van Kotermeerstal, Plaatselijk Belang Dedemsvaart, 15 april 2023, geraadpleegd op <https://www.plaatselijkbelangdedemsvaart.nl/news/actueel/274/jongeren-kunnen-meedenken-over-de-toekomst-van-kotermeerstal.html>

In deze verdiepende interviews hebben wij gebruik gemaakt van gespreksleidraden (zie [bijlage 2](#). Gespreksleidraad concreet idee en [bijlage 3](#). Gespreksleidraad open gesprek). Deze gespreksleidraden dienden als handvatten voor de onderzoekers en waarborgden de volledigheid van de interviews. De gespreksleidraad bij een concreet idee behelst verschillende thema's waaronder de kansrijkheid van het idee, het draagvlak dat ervoor is, de belangen die meespelen en de inspanningen die de betrokkenen willen leveren.

Toetsing

Op 29 juni 2023 vond een afsluitende toetsingsbijeenkomst plaats. Ook deze avond is aangekondigd door zowel gemeente Hardenberg als door lokale kranten en plaatselijk belang. Ongeveer 60 mensen bezochten deze avond. Op de avond presenteerden de onderzoekers van Stimuland de drie ontwikkelscenario's. Na de presentatie was er bij de posters van de drie sfeerbeelden van de ontwikkelscenario's (zie [hoofdstuk 5](#)) ruimte om in gesprek te gaan met de onderzoekers. Ook hebben wij bezoekers gevraagd een reactieformulier (zie [bijlage 5](#)) in te vullen waar zij hun betrokkenheid bij de

Kotermeerstal (omwonenden Kotermeerstal, overige inwoners Dedemsvaart, overig) konden aangeven en hun voorkeursscenario. Dit reactieformulier is ook online uitgezet. Deze reacties zijn geanalyseerd tot de 'toetsing op draagvlak', die in [hoofdstuk 7](#) wordt omschreven.

Limitaties onderzoek

Dit onderzoek is verkennend van aard. Bij het afnemen van interviews met betrokkenen kwamen geregeld (voor ons) nieuwe namen naar boven. Wij hebben geprobeerd het gros van deze doorverwijzingen op te pakken en nog mee te nemen binnen dit onderzoek. Wij verwachtten, ook door de communicatiestrategie bij de inloopavonden en de rest van het proces, dat wij een grote groep mensen in Dedemsvaart bereikt hebben. Bovendien hopen wij door de toetsing middels zowel het fysieke als online reactieformulier en de afsluitende inloopbijeenkomst een scherp beeld te geven van de wensen van betrokkenen. Toch zal de lijst aan gesprekspartners niet allesomvattend zijn en zijn er mogelijk nog andere (belangrijke) spelers die zich willen inzetten voor de ontwikkeling van de Kotermeerstal.

3. RUIMTELIJKE AANDACHTSPUNTEN

In de loop van dit onderzoek kwam naar voren dat er naast verschillende ontwikkelscenario's voor de Kotermeerstal (zie [hoofdstuk 4](#)), ook een aantal ruimtelijke punten zijn om in acht te nemen. Hiermee bedoelen wij dat, welk vervolg het proces Kotermeerstal ook zal hebben, het hoe dan ook waardevol of zelfs noodzakelijk is om aan een aantal door betrokkenen genoemde wensen te voldoen. Elk van deze aandachtspunten zijn herhaaldelijk teruggekomen tijdens de inloopavonden en verdiepende interviews. De aandachtspunten vallen te onderscheiden in voor de gemeente relatief gemakkelijk (op korte termijn) te realiseren aandachtspunten, de zogenoemde 'quick wins' (3.1) en overige aandachtspunten die technisch/financieel complexer zijn om te realiseren (3.2). Hieronder zetten wij beiden uiteen.

3.1 Korte termijn implementaties: quick wins

In dit onderzoek hebben wij bemerkt dat er een aantal punten zowel impactvol zijn als vermoedelijk op korte termijn realiseerbaar. Dit zijn met name zaken op het gebied van beheer en veiligheid. Wij denken dat het op korte termijn realiseren van deze zaken ertoe zal leiden dat de omgeving van de Kotermeerstal snel zichtbaar verbetert. Dat heeft bovendien als bijkomend effect dat het waarschijnlijk bij kan dragen aan het vertrouwen dat er binnen Dedemsvaart is in het vervolgproces.

Parkeerplaats

De parkeerplaats aan het Kotermeerstalpad ten zuiden van de Kotermeerstal heeft een slechte kwaliteit. Op de algemene inloopavond kwamen klachten naar voren, maar ook in de interviews met diverse gesprekspartners wordt het probleem aangehaald.

Een bezoek aan de Kotermeerstal maakt de onderzoekers al snel duidelijk dat het terrein bij regen volledig overloopt en modderig wordt. Ook springt het grind omhoog als er auto's overheen rijden, wat voor

onveilige situaties kan zorgen en/of schade aan voertuigen.

Figuur 4: Parkeerplaats

Deze parkeerplaats dient als entree of 'toegangspoor' van de Kotermeerstal, waardoor het op een hogere kwaliteit aanleggen ervan als een urgente zaak kan worden beschouwd. Dit zou bijvoorbeeld kunnen met een andere soort verharding en afwatering.

Prullenbakken

Het is voor een grote groep mensen, waaronder ook de jongeren, wenselijk om zowel voor meer als voor grotere prullenbakken te zorgen. Op dit moment is er relatief veel afval te vinden op de Kotermeerstal. In de zomer puilen de afvalbakken uit. De prullenbakken zouden bovendien vaker geleegd en beter verdeeld moeten worden over de gehele Kotermeerstal.

Informatievoorziening

Zowel de informatievoorziening op de Kotermeerstal zelf (het bord bij de ingang) als de bewegwijzering van de omgeving naar de Kotermeerstal schiet momenteel tekort, noemen inwoners op de inloopavond. De borden die er zijn worden 'achterhaald' en 'afgebladderd' genoemd. Betrokken inwoner en vrijwillige beheerder

van Kiosk De Kioter Arjan Snijder is tijdens de zomermaanden dagelijks in de kiosk te vinden. Hij noemt dat de mensen die hij spreekt het zonde vinden dat de Kotermeerstal momenteel niet duidelijk wordt aangekondigd op de borden in de omgeving. Volgens hem zou de Kotermeerstal ook langs de snelweg al aangekondigd kunnen worden, zoals bij andere recreatiegebieden ook het geval is. De informatievoorziening op en rondom de Kotermeerstal zou kortom vernieuwd en aangescherpt kunnen worden.

Figuur 5: Informatievoorziening op de Kotermeerstal

Bermen, brandnetels en bramenstruiken

Het beter bijhouden van bermen maakt de Kotermeerstal een aantrekkelijkere plek. Verschillende gedeelten van de Kotermeerstal zijn momenteel behoorlijk overwoekerd door brandnetels en bramenstruiken. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om beide zijden langs de weg vanaf zwembad De Kiefer naar de kiosk, maar ook om de ruimte rondom het hondenveld aan de overkant. Omwonenden maken zich zorgen dat

de overwoekering in de zomer alleen maar zal toenemen en de gedeelten steeds minder toegankelijk worden.

Meer (picknick)banken

Door meer (picknick)banken neer te zetten op de Kotermeerstal zullen mensen eerder samenkomen/afspreken op de Kotermeerstal of een pauze nemen tijdens een wandeling. Het zou wel wenselijk zijn om te kiezen voor (picknick)banken met een rugleuning, omdat deze comfortabeler zitten. Dit geven zowel ouderen als jongeren aan. Het is raadzaam om, in het kader van inclusie, bij de eventuele aanleg van nieuw meubilair ook rekening te houden met mensen in een rolstoel.

Drinkwatertap

De jongeren op de jongerenavond droegen het idee van een drinkwatertap aan. Zij zien deze simpele manier om je flesje bij te vullen als een prettige faciliteit.

3.2 Overige ruimtelijke aandachtspunten

De volgende aandachtspunten zijn op de inloopavonden en in de interviews ook herhaaldelijk aangehaald, maar technisch/financieel gezien minder makkelijk te realiseren dan de voorgaande quick wins. Desondanks is het van belang dat de gemeente deze punten in de verdere ontwikkeling van de Kotermeerstal in overweging meeneemt.

Schaduw creëren

Er zijn op het zandstrand een aantal bomen geplant maar deze zullen de aankomende 5 à 7 jaar nog niet volgroeid zijn. Voorlopig bieden deze dus geen of minder schaduw dan gewenst. Een tussenoplossing zou kunnen zijn om parasolverhuur te stimuleren, bijvoorbeeld door dit te bespreken met de beheerders van Kiosk De Kioter of een eventueel andere ondernemer die in de toekomst betrokken is bij de Kotermeerstal.

Aandacht voor blauwalg

Sinds 2009 wordt blauwalg gemeten in zwemwateren. Blauwalg kan voor mensen met een gevoelige huid of mindere gezondheid het risico op geïrriteerde huid of misselijkheid of buikloop geven. Voor de Kotermeerstal is destijds een negatief zwemadvies afgegeven. In de periode 2011-2014 heeft de gemeente meerdere pogingen gedaan om de blauwalg te onderzoeken en te bestrijden¹¹. Er is geen oplossing gevonden. Op de jongerenavond kwam duidelijk naar voren dat het imago van de Kotermeerstal door de aanwezigheid van blauwalg wat is aangetast. Jongeren vertrouwen het water minder. Zij waarschuwen elkaar voor blauwalg en gaan onder andere om deze reden liever naar een andere zwemplas. Het is goed om dit gegeven mee te nemen in eventueel verder onderzoek en de ontwikkelingen van de Kotermeerstal.

Zand op het strand

Een betere kwaliteit zand en meer zand op het strand, tegen gras en onkruidgroei, zou het liggen en zitten op het zandstrand comfortabeler maken. Gemeente Hardenberg heeft echter al meerdere pogingen gedaan om de situatie rondom het zand te verbeteren. Ook dit bleek lastiger dan gedacht. In het begin heeft de gemeente een paar keer speciaal zand laten aanbrengen. Dit zand waaide bij harde wind op en kwam in het gras en andere begroeiende delen van het park en de omgeving terecht.

---

11. 2011: poging tot bestrijding met waterstofperoxide en onderzoek waterschap (geen oorzaak gevonden)
2013: poging tot airlift installeren (niet succesvol wegens ondiepte plas)
2014: bijeenkomst met deskundigen (oplossingen zijn kostbaar en wellicht niet effectief)

4. RANDVOORWAARDEN COMMUNICATIE EN STRATEGIE

Om de ontwikkeling van de Kotermeerstal efficiënt en zinvol te laten verlopen is het naar onze mening noodzakelijk om uit te gaan van wat er leeft onder omwonenden, gebruikers en andere belanghebbenden. Gedurende ons onderzoek viel op dat er in het gebied een sterke betrokkenheid bij de Kotermeerstal is onder betrokkenen. Veel mensen, waaronder de gesprekspartners, zijn bereid om mee te denken en/of mee te helpen aan de ontwikkelingen op de Kotermeerstal. Wel noemden vele betrokkenen (een gebrek aan) communicatie of niet weten bij welke (gemeente)partij ze moeten aankloppen als een aandachtspunt. In deze paragraaf formuleren wij enkele handvatten om mee te nemen in het vervolgproces.

Zorg voor goed onderhoud en beheer van wat er al is

Een signaal wat sterk uit zowel de inloopavonden als de interviews kwam is dat de Kotermeerstal op dit moment niet goed onderhouden en beheerd wordt. Een voorbeeld is de verouderde trimbaan of de verslechterde bewegwijzering.

Communiceer over aanpak en aanpassingen

De meeste betrokkenen benoemen in gesprek de geschiedenis van de Kotermeerstal, waaronder het proces rondom het sportpark en de onduidelijkheden en onzekerheden die dat voor betrokkenen bracht. Het is zinvol om partijen van tevoren mee te nemen in besluitvorming en/of eventuele wijzigingen/veranderingen die aangebracht (zullen) worden in het gebied. Transparantie is van meerwaarde omdat het vertrouwen scheidt en (grotere) onrust erdoor voorkomen kan worden. De gesprekspartners gaven stuk voor stuk aan graag op de hoogte te blijven worden gehouden van de ontwikkelingen op de Kotermeerstal. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door de in dit onderzoek opgezette nieuwsbrief (zie [hoofdstuk 2](#), communicatiestrategie) up to date te houden. Het is raadzaam om in ieder geval één persoon binnen de gemeente (dit kan de contactambtenaar zijn, maar ook een inhoudelijke ambtenaar) aan te wijzen om hier zicht op te houden. Ook kan gebruik gemaakt worden van al bestaande

overlegstructuren waaronder het periodiek overleg tussen plaatselijk belang en gemeente.

Betrek lokale partijen

- Daarnaast is ons advies om in elk geval de relevante lokale partijen te betrekken in het vervolg.
- Blijf plaatselijk belang serieus nemen als procesbewaker omtrent de vertegenwoordiging van het dorp Dedemsvaart bij alle ontwikkelingen rondom de Kotermeerstal. Overleg met hen welke partijen nog meer nodig zijn om te informeren of actief te betrekken bij de ontwikkelingen.
- Richt bijvoorbeeld een werkgroep op van actieve betrokkenen van de Kotermeerstal. De gesprekspartners die in dit onderzoek naar voren kwamen kunnen als inspiratie gelden hiervoor. Zorg ook hierbij dat er vanuit de gemeente één aanspreekpunt of coördinator van de Kotermeerstal is voor deze werkgroep.

Maak slimme combinaties

Wat je ook neerzet, laat het geen eenling zijn. Wees ervan bewust dat de verschillende elementen op de Kotermeerstal zich verhouden tot elkaar. Maak het integraal. Ook hierbij is communicatie belangrijk, zodat bepaalde nieuwe ontwikkelingen passend afgestemd worden op wat er al is en/of op het geheel aan nieuwe ontwikkelingen.

Waarborg toegankelijkheid en inclusie

Sinds april 2022 beschikt de Kotermeerstal over een inclusieve samenspeelplek waar kinderen met een beperking samen kunnen spelen met andere kinderen. Het zou mooi zijn om de toegankelijkheid van deze speeltuin door te zetten naar ook hetgeen wat in de toekomst mogelijk gerealiseerd gaat worden op de Kotermeerstal. Wij adviseren om daar aandacht aan te besteden door bij nieuwe ontwikkelingen het Platform Inclusief Hardenberg aan de voorkant mee te nemen. Toegankelijkheid en inclusie worden ook door omwonenden en andere gebruikers van de Kotermeerstal als belangrijke waarden gezien.

5. ONTWIKKELSCENARIO'S

Leeswijzer ontwikkelscenario's

Drie mogelijke ontwikkelscenario's

In dit hoofdstuk presenteren wij drie mogelijke ontwikkelscenario's voor de Kotermeerstal:

- 5.1 Recreatie met focus op natuureducatie en ruimte voor planten en dieren
- 5.2 Recreatie met focus op maatschappelijke activiteiten overdag
- 5.3 Recreatie met focus op grootschalige activiteiten en sterke vorm van toerisme.

Bij elk van deze scenario's zullen wij toelichten welke input uit inloopavonden en verdiepende interviews wij voor ogen hebben bij het betreffende scenario. We noemen concrete aanknopingspunten en partijen waarmee het scenario eventueel (verder) ontwikkeld kan worden. Daarbij gaan wij ook dieper in op de kansen die het scenario biedt, de knelpunten die er momenteel nog zijn voor een verdere ontwikkeling, en welke praktische aanbevelingen wij hebben bij keuze voor het scenario.

Bestemmingsplan

Voor alle scenario's geldt dat bij een nadere uitwerking van activiteiten en voorzieningen ook een nadere toetsing aan het bestemmingsplan nodig is¹².

Gebruik van voorbeelden

Wij maken per scenario gebruik van voorbeelden die goed zouden passen in het desbetreffende scenario. Bij al deze voorbeelden zijn concrete betrokkenen in beeld. Dit betekent overigens niet dat de keuze voor één scenario per definitie gekoppeld moet worden aan het genoemde voorbeeld. Bovendien bestaat er de kans dat bij een definitieve keuze voor een scenario nog meer voorbeelden naar voren zullen komen.

---

12. Zie [bijlage 1](#).

Combinatie van scenario's?

Wij willen graag toevoegen dat wij geloven dat er ook gekozen kan worden voor een combinatie van verschillende ontwikkelscenario's of elementen daaruit. In sommige gevallen sluit het één het ander niet uit. Toch zijn er scenario's en elementen van scenario's die volgens ons logischerwijze wel of niet goed bij elkaar passen. Hier gaan wij in onze aanbevelingen en conclusies in [hoofdstuk 8](#) dieper op in.

5.1 Recreatie met focus op natuureducatie en ruimte voor planten en dieren

In dit ontwikkelscenario krijgt de ontwikkeling van biodiversiteit een centrale plek toegewezen. Recreatie staat hoofdzakelijk gelijk aan rust en natuurbeleving en -educatie voor gebruikers van de Kotermeerstal. Dit vergroot de betrokkenheid van plaatselijke bewoners met hun omgeving. Bovendien geeft het ruimte voor de aanwezigheid en de groei van diverse planten en dieren.

Zie [Figuur 6: Recreatie met focus op natuureducatie en ruimte voor planten en dieren](#) op de volgende pagina.

Figuur 6: Recreatie met focus op natuureducatie en ruimte voor planten en dieren

Inloopavonden

Zorgen die tijdens de algemene inloopavond werden geuit hadden onder andere betrekking op de vertegenwoordiging van de belangen van de natuur. Bezoekers noemden dat er ook aandacht voor biodiversiteit moet komen bij nieuwe plannen. Wensen die in dit kader zijn geuit gaan vooral over het aanplanten van meer bomen, planten en/of stukken bos om de Kotermeerstal biodiverser te maken. Zo werd er bijvoorbeeld gerefereerd aan de tuin van Wilde Weelde die te zien was op de Floriade. Een ander idee van een bewoner was een plukbos. Het huidige idee van het voedselpark zou daar een antwoord op kunnen geven. Naast het planten spraken ook veel bewoners over het leggen van (ecologische) verbindingen tussen verschillende elementen op en rondom de Kotermeerstal (zie [hoofdstuk 6.2](#) voor de verbinding met het Zuiderbos en de Dedemsvaart). De keuze voor dit ontwikkelscenario kan als effect hebben dat de natuurelementen op en rondom de Kotermeerstal aantrekkelijker worden en meer mensen zullen aantrekken.

Tijdens de jongerenavond werden vooral mogelijke activiteiten voor kinderen en jongeren benoemd. Deze ideeën hadden niet zozeer een specifieke relatie met de natuur zoals bijvoorbeeld bij natuureducatie het geval is.

Verdieping

Voedselpark Stichting Buren Kotermeerstal Zuid

Als verdieping op de inloopavonden zijn de onderzoekers in gesprek getreden met de Werkgroep Biodiversiteit van Stichting Buren Kotermeerstal Zuid, IVN Hardenberg-Gramsbergen en Natuurwerkgroep (NWG) de Reest.

Werkgroep Biodiversiteit van Stichting Buren Kotermeerstal Zuid

De werkgroep heeft een project ontwikkeld om een voedselpark aan te leggen. Op 11 maart 2023 is de eerste aanplant van 40 bomen geweest van dit

voedselpark. Met dit initiatief wordt beoogd om biodiversiteit te bevorderen, een plek te creëren voor natuurbeleving en -educatie en verbinding te creëren tussen bewoners en hun omgeving. Deze eerste aanplant van het voedselpark werd voor de helft gesubsidieerd door de gemeente Hardenberg. De andere helft werd betaald uit sponsoring en eigen beperkte middelen. In het najaar van 2023 wil de werkgroep een lange termijnstrategie opzetten en hierbij ook het financieringsplan voor de aankomende jaren vaststellen. Inmiddels hebben zes mensen uit de buurt laten weten als vrijwilliger mee te willen helpen met het vervolg. Voor de plantdag zelf was veel belangstelling met onder andere twintig buurtbewoners die kwamen assisteren en talloze mensen die langsliepen en geïnteresseerd waren. De Werkgroep Biodiversiteit heeft in dit stadium dus vooral enthousiasme gekweekt. Zij heeft nog geen tegenstanders of tegenstand ervaren. De nog te ontwikkelen strategie zal zich naast het financiële aspect met name richten op de natuureducatie die gekoppeld kan worden aan het voedselpark.

Koken met lokale producten

Een andere koppeling die de Werkgroep Biodiversiteit in de toekomst hoopt te maken is die met Proefkamer het Reestdal. De kok van proefkamer is geïnteresseerd in het koken met lokale producten en is al met de Werkgroep Biodiversiteit in contact. Eventueel zou in de toekomst een workshop koken op locatie en/of met streekproducten opgezet kunnen worden.

Visdiefiland Natuurwerkgroep de Reest

Door de Natuurwerkgroep (NWG) de Reest wordt voorgesteld om een visdiefiland te realiseren op de Kotermeerstal: een eiland waar de vogelsoort de visdief kan broeden. Visdiefeilanden zijn drijvende vloten met een houten frame van 4x2 meter (of 3x3 meter).

Deze zijn, door de toevoeging van een laag zand met schelpjes, perfect voor visdiefjes. Op één eiland kunnen zo'n vijftien paartjes terecht.

De visdief is een beschermde diersoort die op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels staat¹³.

Vogelkenners in het gebied zijn ervan overtuigd dat de Kotermeerstal zeer goede omstandigheden biedt voor de visdief, die daar door hen al regelmatig is gespot.

NWG de Reest hoopt op een kleine subsidie vanuit de gemeente voor de aanschaf van het visdiefeland (rond de € 2.000 - € 3.000). Het plaatsen en het onderhouden ervan willen zij voor eigen rekening nemen. Op de vraag in hoeverre een visdiefeland te combineren valt met andere activiteiten, reageert Jan als volgt: "Een combinatie maken kan zeker, als je rekening houdt met een paar zaken. De visdiefjes zitten op het eiland tijdens het broedseizoen, van ongeveer april tot september. De visdiefjes hebben vooral rust nodig tijdens het vinden van een broedplek en aan het begin van het broedseizoen. Zodra de jongen geboren zijn, zijn ze minder gevoelig voor verstoring. Het visdiefeland hoeft niet te bijten met recreatieve plannen omtrent zwemmen en het strand. Wel hebben visdieven rust nodig aan het begin van het broedseizoen en dienen niet te dicht bij een vissteiger liggen. Hierover gaat de NWG de Reest graag verder in gesprek met de gemeente.

Natuureducatie

In zowel het idee van het voedselpark als van het visdiefeland zou natuureducatie een centrale rol krijgen. Bij het voedselpark kan natuureducatie geconcretiseerd worden door scholen te betrekken en educatieve elementen in te bouwen, bijvoorbeeld door kinderen een tuintje te laten adopteren of elke boom een QR-code te geven met informatie over de boom. IVN Hardenberg – Gramsbergen heeft aangegeven hierin te willen ondersteunen, evenals in de behoeften en benodigdheden van Stichting Buren Kotermeerstal Zuid op het terrein van kennis, onderhoud en

verkrijgen van verdere financiering. Deze partijen gaan hiervoor in gesprek met elkaar.

Kijkhut

Met een visdiefeland zou ook een slimme combinatie gemaakt kunnen worden met natuureducatie voor kinderen, ouderen en andere belangstellenden door een constructie aan de waterkant waar je doorheen kan kijken en visdiefjes kan spotten, zoals de kijkhut bij de Ommermars¹⁴. Deze heeft een stalen constructie om (pogingen tot) vernieling mee tegen te gaan.

Biodiversiteit een boost geven

NWG de Reest oppert dat er ook nog andere slimme, kleinschaligere ideeën zijn om de biodiversiteit mee te versterken. Een voorbeeld hiervan zouden bijvoorbeeld ook nestkastjes kunnen zijn.

De partijen Werkgroep Biodiversiteit van Stichting Buren Kotermeerstal Zuid, IVN Hardenberg-Gramsbergen en Natuurwerkgroep de Reest beogen met hun visie en initiatieven allen dat met name de balans tussen mens, dier en natuur op de Kotermeerstal behouden blijft. Zij zouden gezamenlijk kunnen optrekken in het organiseren van excursies of andere natuureducatie.

"Geef planten en dieren de ruimte. Laat recreatie en natuur elkaar niet bijten!"

Citaat van een lid van betrokken bewoner

---

13. Visdief, Vogelbescherming, geraadpleegd op <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/visdief>

14. Vogels kijken vanuit een ei in natuurgebied de Ommermars, De Stentor, 8 september 2022, geraadpleegd op <https://www.destentor.nl/ommen/vogels-kijken-vanuit-een-ei-in-natuurgebied-de-ommermars-is-het-straks-mogelijk-a551778a/220869516/>

Knelpunten, kansen & aanbevelingen

Knelpunten

Recreatie en natuur kunnen conflicterende belangen hebben (denk bijvoorbeeld aan de overlast van zwemmers en/of vissers voor het visdiefeiland). Bij de (verdere) realisatie van bovengenoemde plannen is het belangrijk om na te gaan waar ruimte voor de natuur botsen kan met recreatie, en hoe dit te voorkomen of te beperken. Goede informatie over natuurelementen zou hierbij kunnen helpen.

Kansen

De genoemde ideeën zoals het verder uitbouwen van het voedselpark of de aanleg van een visdiefeiland dienen meerdere doelen tegelijkertijd: het verhogen van de biodiversiteit en het bieden van kansen voor natuureducatie. Door plannen als deze in gang te zetten en te stimuleren zouden scholen van Dedemsvaart en omgeving gemakkelijker bij de Kotermeerstal betrokken kunnen worden. Het bewustzijn over natuur en biodiversiteit, en de betrokkenheid van plaatselijke inwoners met hun omgeving, zou daardoor vergroot kunnen worden.

Aanbevelingen

De genoemde lokale natuurwerkgroepen en wellicht nog andere natuurorganisaties en/of vrijwilligersnetwerken kunnen (meer) betrokken worden bij de Kotermeerstal. Er is bij deze partijen veel bereidwilligheid. Zo is IVN Hardenberg – Gramsbergen bijvoorbeeld nog niet actief in de Kotermeerstal, maar heeft zij wel deze wens. IVN Hardenberg – Gramsbergen heeft kennis en expertise in huis om initiatieven, zoals het voedselpark verder door te ontwikkelen. Daarnaast zijn er slimme en praktische combinaties mogelijk met natuureducatie. Aanbevolen wordt om bij dit ontwikkelscenario eerst met de genoemde partijen om de tafel te gaan en te kijken of er nog meer samenwerkingspartners zijn met soortgelijke plannen.

5.2 Recreatie met focus op maatschappelijke activiteiten overdag

In dit ontwikkelscenario staat het maatschappelijk doel en de verbinding tussen verschillende inwoners en de jeugd van Dedemsvaart centraal. Maatschappelijke stichtingen als De Stuw en De Makelij, of mogelijk andere maatschappelijke partijen, kunnen hierin een belangrijke rol hebben. Het huidige initiatief van Kiosk De Kioter kan ondersteuning gebruiken en eventueel uit worden gebreid, bijvoorbeeld door middel van samenwerkingen met lokale winkeliers uit Dedemsvaart.

Recreatie of toerisme zou een bijkomstigheid kunnen zijn bijvoorbeeld door de aanleg van een beperkt aantal visplekken of camperplaatsen. Het maatschappelijke doel zal echter wel de kern blijven.

Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat winstoogmerk de boventoon voert: de genoemde activiteiten zijn voornamelijk bedoeld om de kosten van Kiosk De Kioter te dekken en dienen als middel voor verdere investering in maatschappelijke activiteiten.

Zie Figuur 7: Recreatie met focus op maatschappelijke activiteiten overdag op de volgende pagina.

Figuur 7: Recreatie met focus op maatschappelijke activiteiten overdag

Inloopavonden

Tijdens de inloopavond kwam vooral naar voren dat de sanitaire units en Kiosk De Kioter in een hele slechte staat zijn en toe zijn aan een opknapbeurt. In mei 2023 zijn zowel de sanitaire units als De Kioter vervangen. De gemeente heeft tijdelijke units geplaatst, waaronder een rolstoeltoegankelijke toiletvoorziening. Door plaatselijk belang is subsidie uit het Fonds Maatschappelijke Initiatieven aangevraagd voor De Kioter.

Plaatselijk belang heeft voor zowel 2023 als voor 2024 een subsidie ontvangen van € 5.000,- om de nieuwe unit van De Kioter te huren van gemeente Hardenberg (die het weer van een leverancier huurt). Beheer ligt bij De Makelij en De Stuw, zoals voorheen. Hiermee wordt dit punt van zorg onder bewoners voorlopig (de aankomende 2 jaar) ondervangen.

Daarnaast zijn binnen dit scenario de in 3.2 genoemde ruimtelijke aandachtspunten (zoals het creëren van meer schaduw en het verbeteren van het zand) op de inloopavonden belangrijke pijlers. Deze aanpassingen zouden ervoor zorgen dat het liggen, zitten en 'chillen' op het strand aantrekkelijker is. Dit zal meer mensen trekken naar dit strand, wat ook in het voordeel van Kiosk De Kioter kan werken.

Op de jongerenavond is veelvuldig benoemd dat ze het missen om een patatje of ijsje te kunnen halen. Daarnaast gaven vrijwel alle jongeren aan dat zij behoefte hebben aan een 'jeugdhonk', een overdekte plek of ontmoetingsplek voor de jeugd. "Er is helemaal niks voor de jeugd bij de Koter. Waar moeten wij chillen?" vraagt een 17-jarige jongen zich af. Zelf zien jongeren het strand of de pumptrackbaan als de geschikte locatie daarvoor. Initiatiefnemers van de pumptrackbaan hebben aangegeven op dit moment geen interesse te hebben in het faciliteren van een overdekte plek op de pumptrackbaan: de baan richt zich met name op kinderen onder de 14 jaar. Door de baan te voorzien van een overdekte plek kan het als bijeffect hebben dat oudere jongeren er gaan 'hangen'.

Desondanks is het goed om deze veelgehoorde wens van jongeren mee te nemen binnen dit ontwikkelscenario.

Verdieping

Kiosk De Kioter (De Makelij en De Stuw)

Om scherp te krijgen wat er de aankomende jaren op het programma staat voor Kiosk De Kioter, hebben de onderzoekers contact gezocht met haar initiatiefnemers en beheerders.

In een groepsinterview is gesproken met Anne Meijer van De Makelij (initiatiefnemer), Arjan Snijder (beheerder) en Bram van Bessen (bij Kiosk De Kioter betrokken jongerenwerker van De Stuw). De Kioter is een kleine horecagelegenheid waar vrijwilligers het dagelijkse beheer doen samen met jongeren. Zij is van eind mei/begin juni tot en met de rest van de zomer geopend, in principe elke dag (met mooi weer). De Kioter serveert verschillende frisdranken (wegens haar doelgroep en functie geen alcohol) en enkele versnaperingen. Zij heeft nadrukkelijk geen commerciële, maar een sociale functie: jongeren en dorpsbewoners met elkaar verbinden.

Figuur 8: Kiosk De Kioter

Door Bram, de jongerenwerker van De Stuw wordt ook aangegeven dat de jeugd patat en ijs mist. Het zou voor De Stuw een worsteling zijn om aan deze behoefte te voldoen. Het verkopen van patat en ander

eten vraagt namelijk om een andere constructie dan hoe de huidige kiosk is ingericht. Er zullen meer (en waarschijnlijk ook betaalde) krachten nodig zijn om het te realiseren. Daarnaast heeft De Kioter geen commercieel belang. "Het doel moet wat mij betreft sociaal zijn" aldus eigenaar van De Makelij en beheerder van de kiosk Anne Meijer. Het is ook goed om hierin mee te nemen dat de Koninklijke Horeca Hardenberg aangeeft dat het van belang is een nieuwe horecagelegenheid af te stemmen op de gevestigde horeca in Dedemsvaart. Dit komt omdat eventueel sprake kan zijn van oneerlijke concurrentie of dat dit in ieder geval zo wordt ervaren door de bestaande horecazaken, omdat De Kioter werkt met onbetaalde krachten en prijzen lager kan houden. Berrie Lammers van de Koninklijke Horeca Hardenberg geeft aan dat vestiging of uitbreiding van horeca op de Kotermeerstal wel in een minimale variant mogelijk is.

De Makelij en de vrijwilligers zien wel mogelijkheden in kleinschalige commerciële activiteiten waarmee beoogd wordt om de kosten te kunnen dekken van De Kioter. Wellicht geven de kleinschalige commerciële activiteiten wel enige financiële ruimte om te kunnen investeren in nieuwe activiteiten. Ook bij deze activiteiten geldt dat het samenbrengen van mensen, en daarmee vooral de jongeren en inwoners van Dedemsvaart, centraal staat. Voorbeelden van dergelijke (nog op te zetten) activiteiten zouden kunnen zijn:

- Mogelijkheden waterfiets-, in surf-, en supplankverhuur
- Organiseren van kinderfeestjes
- Samenwerking opzetten met de Dedemsvaartse Middenstand Centrale (DMC) winkeliers door kleine evenementen op te zetten zoals een voorleesavond of maanwandeling
- Koppeling maken met natuureducatie ook in combinatie met de huidige natuurspeelplek.

Daarnaast is kort gesproken over de verplaatsing van het sportpark naar de Hoopmansveenweg (zie [hoofdstuk 6.1](#)). Als het sportpark inderdaad dichter bij

de Kotermeerstal komt te liggen biedt dit volgens Anne Meijer meer mogelijkheden met het trekken van jongeren naar de Kotermeerstal. Er zou in dat geval gesproken moeten worden over 'slimme combinaties' (zie [hoofdstuk 4](#)).

Ook worden door de betrokkenen van De Kioter de in [hoofdstuk 3](#) beschreven ruimtelijke aandachtspunten genoemd zoals tegengaan van blauwalg, zorgen voor adequate informatievoorziening op het strand zelf en een duidelijke bewegwijzering van de omgeving naar de plas en meer bomen voor schaduw. De Kioter zou makkelijker te exploiteren zijn als deze omstandigheden verbeterd zouden worden. Daarnaast moet gekeken worden wat er met De Kioter gebeurt als de (tijdelijke) periode van huur van het gebouw en de units over twee jaar afloopt. In het gesprek met initiatiefnemers en beheerders wordt bovendien nadrukkelijk aangegeven dat zij zich terugtrekken als er plannen zijn of worden ontwikkeld voor een paviljoen of restaurant op de locatie waar De Kioter zich nu bevindt.

Andere kleinschalige economische activiteiten die genoemd zijn in de interviews betreffen:

De aanleg van visplekken

Hengelsportvereniging (HSV) De Brasem heeft behoefte aan tien visplekken. Deze zouden leden graag willen aan de noordzijde, oostzijde en westzijde. Ze hadden eerst zes plekken maar daar zijn er nu nog maar één of twee van over. "Zonder overleg met ons als vereniging is recent door de gemeente een aantal visplekken weggehaald na klachten van een omwonende over overlast. Gezien de recente ontwikkelingen is het belangrijk om eerst van de gemeente te horen hoe ze tegen de visplekken aankijken" noemt Jan Bredenoort van HSV.

Zwemmen in de Kotermeer

Op dit moment lopen er gesprekken om naar de mogelijkheden te kijken voor zwemmen in de Kotermeer. Dit zou gaan om een (natuurlijk) afgezet

gebied met een lengte van 50 meter in nauwe verbinding met een mogelijk nieuw clubhuis parallel aan de oever. De Zwemvereniging DAC heeft behoefte aan een eigen plek in de vorm van een clubhuis. Ze maken nu gebruik van de faciliteiten van het zwembad en dat gaat niet altijd samen.

Vanuit de zwemvereniging maar ook van sporters van buitenaf ligt er zeker de wens om een groter trainingsbad in open water te hebben en de beoogde locatie ligt op afstand van het strand. Bijkomstig voordeel kan zijn dat het ook interessant kan zijn voor waterberging. Ook tijdens beide inloopavonden kwam naar voren dat veel bewoners graag zien dat De Kiefer een buitengedeelte opzet, in de vorm van een openluchtwembad.

Verschillende doelgroepen

Zoals eerder benoemd hebben de jongeren van Dedemsvaart behoefte aan een 'jeugdhonk' bij de Kotermeerstal. Berrie Lammers van de Koninklijke Horeca Hardenberg onderstreept het gebrek aan een plek voor jongeren op de Kotermeerstal. Hij raadt aan om dit bij nieuwe ontwikkelingen zeker mee te nemen. Om hier invulling aan te geven, raden de onderzoekers aan om hierover in gesprek te gaan met de jongeren.

Een belangrijke doelgroep die wat onderbelicht is gebleven zijn de senioren. Een bewoner geeft als tip

om de ouderen/senioren met elkaar te verbinden door middel van een ontmoetingsplek. Ook wordt ter inspiratie gerefereerd aan een beweegtuin, net zoals in Bergentheim¹⁵.

De onderzoekers zien mogelijkheden om een plek te creëren die door meerdere doelgroepen, gebruikt zou kunnen worden. De Kioter zou hier de basis voor kunnen vormen en het bestaande assortiment zou wellicht uitgebreid kunnen worden met patat en ijs, zodat deze doelgroepen beter bediend kunnen worden. Er lijkt wel draagvlak te bestaan, ook bij gevestigde horecabedrijven, om het bestaande horecagebruik van De Kioter iets uit te breiden. Dit zou nader onderzocht moeten worden.

"Laat de Kotermeerstal geen achtergestelde plek zijn, maar geef het sociale meerwaarde. Een ontmoetingsplaats voor jong en oud!"

Citaat van vrijwilliger en betrokken
buurtbewoner bij De Kioter

Knelpunten, kansen & aanbevelingen

Knelpunten

De beperkte personele capaciteit en de bescheiden financiële middelen zijn een kwetsbaarheid van De Kioter. Er is behoefte aan een vaste subsidie vanuit de gemeente, onder andere omdat De Kioter ook graag

---

15. Beweegtuin feestelijk geopend, 21 april 2022, geraadpleegd op <https://www.detoren.net/hardenberg/hardenberg/55311/beweegtuin-feestelijk-geopend>

zou willen werken met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, maar hiervoor is professionele begeleiding nodig en er is geen vergoeding beschikbaar. Als De Kioter zijn activiteiten zou willen uitbouwen met bijvoorbeeld ijs en patat, zullen eerst deze benoemde punten moeten worden aangepakt. Anders bestaat het risico dat De Kioter van de regen in de drup komt.

Kansen

Als de randvoorwaarden zoals genoemd in [hoofdstuk 3](#) op korte termijn zouden worden aangepakt, evenals het opknappen van De Kioter met een vaste financiële ondersteuning van de gemeente, verwachten de onderzoekers dat op relatief korte termijn de onderlinge betrokkenheid en het lokaal eigenaarschap met inwoners vergroot wordt tussen verschillende doelgroepen. Ook zijn er kansen om op een relatief eenvoudige manier met DMC aan de gang te gaan met het opzetten van kleinschalige evenementen met mogelijkheid tot uitbreiding. Op termijn zou De Kioter zelfs een ontmoetingsplek kunnen worden voor verschillende doelgroepen. Een keuze voor dit scenario zou ook een opening bieden om te exploreren welke andere (maatschappelijke) partijen nog een rol zouden kunnen spelen.

Aanbevelingen

De onderzoekers bevelen aan om op korte termijn aan de slag te gaan met de ruimtelijke aandachtspunten (te beginnen met de quick wins) zoals benoemd in [hoofdstuk 3](#). Daarnaast zou het goed zijn om bij keuze voor dit scenario de rollen van De Stuw en De Makelij te evalueren en bij een positieve uitkomst uit te breiden. Het is raadzaam ook andere mogelijk

geïnteresseerde maatschappelijke partijen te betrekken. Kijk hier ook welke betrokkenheid of verbinding met het scenario plaatselijk belang zou willen hebben. Zorg ook voor optimale verbinding met partijen die een vergelijkbaar belang hebben of ook mogelijkheden zien om door middel van kleinschalige commerciële activiteiten de Kotermeerstal een meer bruisende plek te maken.

5.3 Recreatie met grootschalige activiteiten en sterke vorm van toerisme

In deze oplossingsrichting staat het zo toeristisch aantrekkelijk mogelijk maken van de Kotermeerstal centraal. De Kotermeerstal zou, met de nodige aanpassingen, een toeristische hotspot kunnen worden. Faciliteiten voor toerisme in combinatie met voldoende interessante (sportieve) activiteiten leiden ertoe dat een paviljoen rendabel gerund kan worden. De combinatie van zwemplas met strand leent zich perfect voor outdoor, muziek en toeristische activiteiten.

Zie Figuur 9: Recreatie met grootschalige en sterke vorm van toerisme op de volgende pagina.

Figuur 9: Recreatie met grootschalige en sterke vorm van toerisme

Inloopavonden

Uit de algemene inloopavond bleek dat veel mensen de Kotermeerstal als de aangewezen plek zien voor allerlei verschillende activiteiten. Tijdens de inloopavond is een diversiteit van verschillende ideeën genoemd, op het gebied van horeca, sport, recreatiewoningen, kunst & cultuur en verbinding en ontsluiting met andere voorzieningen. Hieronder wordt een korte opsomming van de ideeën per thema gegeven.

Horeca

Strandpaviljoen met terras, bijbehorende toiletvoorzieningen.

Sport

Sportieve activiteiten op strand en water, hengelsport.

Recreatiewoningen

Chaletwoningen, trekkershutten, camperplaats.

Kunst en Cultuur

Kinderboerderij, openluchttheater. Deze ideeën zijn naar voren gekomen tijdens de inloopavond. Tijdens de interviews zijn deze voorstellen niet expliciet benoemd, daarom worden ze in deze rapportage niet verder uitgewerkt.

Verbinding & Ontsluiting

Verbinding Dedemsvaart kanaal, optimalisatie fietsnetwerken, verbinding met andere faciliteiten als sportpark. Bij dit ontwikkelscenario is het ook zeker zinvol om verbindingen tot stand te zetten ten opzichte van andere locaties in Dedemsvaart. In [hoofdstuk 6](#) gaan we dieper op deze verbindingen in.

Jongeren

Gedurende de inloopavond met de jongeren is gebleken dat er behoefte is aan een outdoor hoek waar allerlei verschillende buitenactiviteiten kunnen worden ondernomen. Een potentiële locatie die genoemd wordt is rondom de pumtrackbaan, aan de westkant ten opzichte van de Kotermeerstal onder het zwembad. Op de jongerenavond kwamen ook veel ideeën naar voren

die vooral betrekking hebben op outdoor activiteiten. Enkele voorbeelden die werden genoemd zijn: beachvolleybalveld, huren van kano's, kabelbaan over het water, watersportactiviteiten op het strand, trampoline, stormbaan of waterparcours. Ook een strandpaviljoen met horecagelegenheid en georganiseerde activiteiten kan op behoorlijk wat draagvlak rekenen onder de jeugd.

“Maak de Kotermeerstal de hotspot van de omgeving! Daar leent de locatie zich perfect voor.”

Citaat van een initiatiefnemer met plannen voor een strandpaviljoen

Verdieping

Zowel tijdens de inloopavonden als in de interviews wordt het idee benoemd van een strandpaviljoen. Er zijn enkele ondernemers die dit eventueel op zich zouden willen nemen. Die worden hieronder toegelicht. Ook gaan we nog uitgebreider in op de ideeën die er zijn met betrekking tot recreatiewoningen en wordt een koppeling gelegd met het nieuwe sportpark.

Strandpaviljoen met boulevard

Bewoner Marijke de Vries zou dit samen met haar partner Daan Schippers en broer Leon de Vries willen gaan doen. Als inwoners van Dedemsvaart (Marijke en Leon de Vries), ervaringsdeskundige met netwerk in de horeca (Leon de Vries) en ondernemer (Daan Schippers) hopen zij hun krachten te bundelen en dit samen op te pakken. Zij zouden het strandpaviljoen met boulevard graag willen situeren langs het strand aan de zuidwest kant met terras op het strand/waterkant. Dit zou tegen de grond aankomen wat nu in particulier bezit is. Het gezelschap is enthousiast over hun idee: “Het moet een horecagelegenheid worden voor jong en oud waar de mogelijkheid is om te lunchen en dineren. Naast het horecagedeelte moet er ruimte zijn voor georganiseerde activiteiten. Te denken valt aan het verhuren van de locatie voor feesten en partijen. Op de boulevard willen we de mogelijkheid creëren om winkeltjes op te zetten, en hier willen we graag DMC bij betrekken.”

De initiatiefnemers zien het strandpaviljoen als centraal punt en willen dit uitbreiden met verschillende activiteiten:

- Bootverhuur (fluisterbootjes, kano's)
- Klimbos
- BBQ mogelijkheden bieden
- (Kinder)beachparty's
- Mini camping met glampingtenten en tipi's
- Scooterverhuur (e-bikes)
- Knutselactiviteiten
- Sportfaciliteiten (buitenzwembad en buitendouche)
- Sportactiviteiten (zwemactiviteiten, yoga op het strand)
- Jongerenzone
- Fietsroutes en knooppunten.

Strandpaviljoen met sportieve activiteiten

Ook ondernemer Richard Kimmann heeft belangstelling om een paviljoen te ontwikkelen en te exploiteren met een balkon, eventueel in combinatie met een hotelovernachting. Wat hem betreft wordt deze locatie gecombineerd met sportieve activiteiten (zoals zwemactiviteiten voor sporters en ouderen in zowel warm als koud weer en/of bootcamp). De locatie die hij voor zich ziet is het strandpark, bij de ingang van de parkeerplaats waar nu ook de kiosk staat.

Kimmann verwacht dat er bij andere ondernemers zeker interesse zal zijn als de gemeente er verder over na wil denken. De doelgroep waar beide initiatiefnemers zich op richten betreft de bewoners uit Dedemsvaart, maar als sprake is van een hotelovernachting dan ook zeker voor toeristen. Ze willen op deze manier Dedemsvaart op horeca- en recreatiegebied op de kaart zetten. Het is bij beiden zeker niet alleen een idee. Ze zijn ook bereid de kar te trekken en de uitvoering op zich te nemen als blijkt dat de gemeente positief is over deze plannen. Bij de ideeën van Marijke de Vries c.s. behoeft het financiële deel aandacht en dient nog verder uitgewerkt te worden.

De ideeën van de initiatiefnemers zijn geïnspireerd op Paviljoen Nijstad¹⁶ te Hoogeveen. Ook tijdens de inloopavond is hier verschillende keren naar verwezen.

Recreatiewoningen/chaletuur

Door verschillende bewoners is gepleit voor het ontwikkelen van een kleinschalig recreatiepark met chalets (koop of huur) bij de Kotermeerstal. Eén van de bewoners legt uit wat hij precies beoogt: "Ten zuiden en westen van dit gebied ligt een groot nu nog voor landbouw benut stuk grond. Omsloten door de Oostwijk en Nieuwewijk. Het is een prachtige plek om hier een kleinschalig recreatiepark te laten ontwikkelen met koop- en huurchalets in een waterrijk en door bos omgeven terrein. Aan de oostzijde kan worden aangesloten op de recreatieplas. Door aan deze zijde tevens het horecagebied van het park te situeren kan dit tevens als uitvalsbasis dienen voor bezoekers aan de recreatieplas. De huidige toegangsweg vanaf de Oostwijk zal ook toegang tot het chaletpark kunnen bieden waarbij een gezamenlijke parkeerplaats tot de mogelijkheden behoort. Doordat de chalets veel recreanten zal aantrekken zowel voor een korte (huurders) als langere periode (eigenaren) zal dit ook voor de ondernemers in Dedemsvaart een aantrekkelijke invulling kunnen zijn. Met bovenstaande zal een totaal gebied ontstaan waarbij rust, recreatie, natuur en water de aantrekkingskracht vormen."

Camperplaatsen

Tjerk Hiddes, betrokken bewoner en adviseur camperplaatsen bij NKC, pleit voor het creëren van camperplaatsen omdat er nu in de omgeving van de Kotermeerstal bijna geen camperplaatsen zijn. Er is wel minicamping 'De Binnentuin' op de Oostwijk 9 met vijftien staanplaatsen op een loopafstand van tien minuten van de Kotermeerstal¹⁷. Hiddes ziet mogelijkheden voor ± tien camperplaatsen rondom het braakliggend terrein rondom het zwembad. "Het terrein wordt nu nergens voor gebruikt en staat

16. Paviljoen Nijstad te Hoogeveen, geraadpleegd op <https://www.paviljoennijstad.nl/>

17. Minicamping 'De Binnentuin', geraadpleegd op: <https://www.kamperen-bij-de-boer.com/boerencamping-de-binnentuin.html>

relatief uit het zicht. Het omvat weinig onderhoud, maar genereert wel opbrengsten." Hij adviseert een constructie waarin de gemeente de camperplaatsen aanlegt en een ondernemer de camperplaatsen beheert.

Arjan Snijder van de kiosk bevestigt dat deze behoefte er onder bezoekers van Dedemsvaart is. Het belang van camperplaatsen wordt ook onderstreept door Berrie Lammers van Koninklijke Horeca Hardenberg, omdat dit ook goed kan zijn voor de lokale horeca. De locatie die Hiddes voor ogen heeft, is dezelfde als waar zwemvereniging DAC haar clubhuis beoogd. Er zou voor beide opties genoeg ruimte zijn, mits dit met elkaar afgestemd worden.

"De Kotermeerstal moet aantrekkelijker worden en niet alleen als het mooi weer wordt, maar het hele jaar rond als een levendige recreatieplek met veel mogelijkheden worden gezien."

Citaat van een betrokken buurtbewoner

Knelpunten, kansen & aanbevelingen

Knelpunten

Een commercieel bedrijf moet dit willen oppakken. Het risico bestaat dat een commerciële ondernemer de dorpsbelangen niet of onvoldoende meeneemt. Dit is wellicht te ondervangen in de voorwaarden die de gemeente kan stellen in de vergunningverlening. Daarnaast kan meer recreatie leiden tot meer overlast voor buurtbewoners en kan ten koste gaan van landschap, natuur en biodiversiteit. Beheer, onderhoud en controle is noodzakelijk om eventueel schade en overlast te beperken.

Kansen

Meer toerisme en recreatie leidt tot meer mensen van buitenaf en dit komt ten goede aan de lokale ondernemingen en de naamsbekendheid van Dedemsvaart. Toerisme kan leiden tot meer kansen voor de horeca, meer kansen voor inwoners van het dorp en bezoekers van daarbuiten. Ook zal een combinatie van de voorgestelde activiteiten bij jongeren in de smaak vallen.

Aanbevelingen

De onderzoekers raden aan om met initiatiefnemers die concrete plannen hebben voor een strandpaviljoen in gesprek te gaan. Hierbij is het goed om te onderzoeken of er nog meer ondernemers interesse zouden hebben in deze locatie, bijvoorbeeld middels een oproep. Betrek in de mogelijke ontwikkeling van dit scenario ook DMC en de lokale horeca. In een latere fase, als de plannen meer concreet zijn, kunnen ook andere partijen betrokken worden die bijvoorbeeld onderdelen uit de plannen kunnen gaan uitvoeren of exploiteren zoals bootverhuur, scooterverhuur of sportactiviteiten.

6. POSITIONERING KOTERMEERSTAL

Op de inloopavonden en de interviews met gesprekspartners is niet uitsluitend over de Kotermeerstal gepraat, maar ook over de positionering van de Kotermeerstal tot haar omgeving. Hierbij ging het zowel om toekomstige ontwikkelingen als om verbindingen tussen de Kotermeerstal en de rest van het dorp Dedemsvaart. Belangrijk om te vermelden is dat keuzes voor zowel het sportpark als de nieuwbouwwoningen aan de oostkant van de Kotermeerstal mogelijk leidend zijn voor de ontwikkeling van voorzieningen op de Kotermeerstal.

6.1 Toekomstige ontwikkelingen

Sportpark De Boekweit

Mogelijke verplaatsing van sportpark De Boekweit

Een binnen dit onderzoek veelbesproken verbinding die er in de toekomst mogelijk gemaakt kan worden, is die met sportpark De Boekweit. Sportpark De Boekweit bevindt zich momenteel op de Sportlaan 13 in het centrum van Dedemsvaart. Het sportpark is verouderd en sterk aan vernieuwing toe. Daarnaast zou ook gezien de groei van Dedemsvaart, uitbreiding gewenst zijn, lichten Stefan Mensink en Henk Kobes van voetbalvereniging DVC Dedemsvaart toe. De afgelopen jaren is er veel discussie geweest omtrent het toekomstscenario voor het sportpark (zie [hoofdstuk 1](#), aanleiding). Op het moment van schrijven zijn er twee opties voor het sportpark:

- 1) sportpark De Boekweit zal renoveren op haar huidige locatie en
- 2) sportpark De Boekweit zal verplaatsen naar het noorden van de Hoopmansveenweg¹⁸.

Voetbalvereniging DVC Dedemsvaart heeft zelf als voorkeur de tweede optie. “De kosten voor renovatie zullen zo hoog oplopen dat je net zo goed een nieuw pand kunt bouwen” noemt Mensink. “Bovendien is de huidige locatie te krap” vult Kobes aan. “We verwachten met de bouw van nieuwe wijken in Dedemsvaart alleen maar meer animo voor sport. Bovendien zijn er meerdere partijen geïnteresseerd om samen in één sportpark zitten. Dit is dus niet alleen gunstig voor de voetbal.”

Multifunctioneel sportcomplex met parkaanzicht

In het geval van een verplaatsing naar de Hoopmansveenweg zal naast de voetbalvereniging DVC ook korfbalvereniging Avereest meeverhuizen, die momenteel in hetzelfde pand gevestigd is als de voetbalvereniging. Verdere partijen die zich mogelijk zouden willen vestigen in het mogelijke sportpark op de Hoopmansveenweg zijn IJsvereniging Dedemsvaart, de Vechtdallopers, Judo Dedemsvaart, Zwemclub Dedemsvaart AC. Ook zou er een combinatie gemaakt kunnen worden met maatschappelijke organisaties, zoals de buitenschoolse opvang. Het sportpark zou hiermee een multifunctioneel sportcomplex kunnen worden. Idealiter zou het sportpark volgens Kobes en Mensink daarnaast ook een open karakter moeten hebben met veel plek voor groen en natuurlijke afscheidingen, zoals bomenrijen. Een connectie met de Kotermeerstal, bijvoorbeeld door middel van fietspaden en bruggen, zou volgens Kobes en Mensink veel mogelijkheden bieden. Fietsers en wandelaars, waaronder de Vechtdallopers, kunnen zo vanuit het sportpark gebruik maken van een groter rondje.

18. Mogelijke verhuizing sportpark De Boekweit, DVC Dedemsvaart, 19 april 2023, geraadpleegd op <https://www.dvcdedemsvaart.nl/nieuws/mogelijke-verhuizing-sportpark-de-boekweit/>

Gezien de mogelijke koppeling met de Kotermeerstal zullen de ontwikkelingen omtrent het sportpark in de gaten moeten worden gehouden. Mocht de verplaatsing naar de Hoopmansveenweg doorgaan, dan zijn de volgende aan de Kotermeerstal gerelateerde aandachtspunten in ieder geval van toepassing:

- Landschappelijke inpasbaarheid
- Verkeer en verkeersontsluiting
- Veiligheid (scheiding van fiets- en wandelpaden) en verlichting
- Horeca (onder andere ten opzichte van de huidige/ toekomstige horeca op de Kotermeerstal).

Er zullen bij een verplaatsing van het sportpark naar de Hoopmansveenweg hoogstwaarschijnlijk nog meer (binnen dit onderzoek niet genoemde) zaken van belang zijn voor de ontwikkeling van de Kotermeerstal. Wij raden aan deze in de gaten te houden en de verschillende processen met elkaar te verbinden.

Nieuwbouwwoningen Bransveen en Wvg-gebied

Aan de oostkant van de Kotermeer aan de Hoopmansveenweg wordt momenteel de woonwijk Bransveen gebouwd (95 woningen)¹⁹. Tussen de Bransveen en de potentiële locatie van het sportpark (mocht deze verplaatst worden naar de Hoopmansveenweg) ligt nog een gebied waar Wvg (Wet voorkeursrecht gemeenten) op ligt. Hierover zijn nog geen keuzes gemaakt. Er is wel een conceptplan om op dit Wvg-gebied 600 woningen te bouwen. Het is belangrijk om ook deze ontwikkeling mee te nemen voordat er definitieve keuzes worden gemaakt over de Kotermeerstal.

Centrum van Dedemsvaart

Ontwikkelingen op de Kotermeerstal kunnen een impact hebben op het centrum van Dedemsvaart en andersom. In verschillende interviews kwam naar

voren dat gesprekspartners aanraden om bij vervolgplannen de Ondernemersvereniging DMC (lokale winkeliers) te betrekken. Ook bleek uit het gesprek met Berrie Lammers van de Koninklijke Horeca Hardenberg dat horecagelegenheden in Dedemsvaart graag op de hoogte worden gehouden van plannen omtrent horeca op de Kotermeerstal.

6.2 Verbinding en ontsluiting

Zuiderbos

Een mogelijke verbinding tussen de Kotermeerstal en het Zuiderbos ten westen van de Kotermeerstal is op de algemene inloopavond meerdere keren naar voren gekomen. Dit zou kunnen door via de Nieuwe Wijk een verbinding te maken tussen de twee gebieden. Een betrokken inwoner geeft weer wat veel andere omwonenden ook hebben genoemd: "door het Zuiderbos met de Koter te verbinden wordt het meer een geheel. Je loopt dan ook sneller van het Zuiderbos naar de Koter en andersom." Ook de in 5.1 gesproken natuurwerkgroepen en IVN Hardenberg – Gramsbergen zijn enthousiast over het verbinden van verschillende gebieden, ook vanwege de ecologische meerwaarde die dit kan hebben.

Dedemsvaart (kanaal) en Kotermeerstal

Op de algemene inloopavond kwam meerdere keren naar voren dat een open verbinding tussen de Dedemsvaart (het kanaal) en de Kotermeerstal een wens is. Een betrokken bewoner licht toe dat deze optie ook interessant is voor het creëren van een vaarroute. "Je zou een soort Giethoornachtige constructie kunnen maken om de Kotermeerstal nog aantrekkelijker te maken". Wel is hierbij een kanttekening dat er onderzoek gedaan zal moeten worden om de (on)mogelijkheden in kaart te brengen, bijvoorbeeld als het gaat over het hoogteverschil tussen de twee wateren. Gemeente Hardenberg zou over dit thema om de tafel moeten met het waterschap, mocht zij deze verbinding verder willen

19. Bransveen, gemeente Hardenberg, geraadpleegd op <https://www.hardenberg.nl/bransveen>

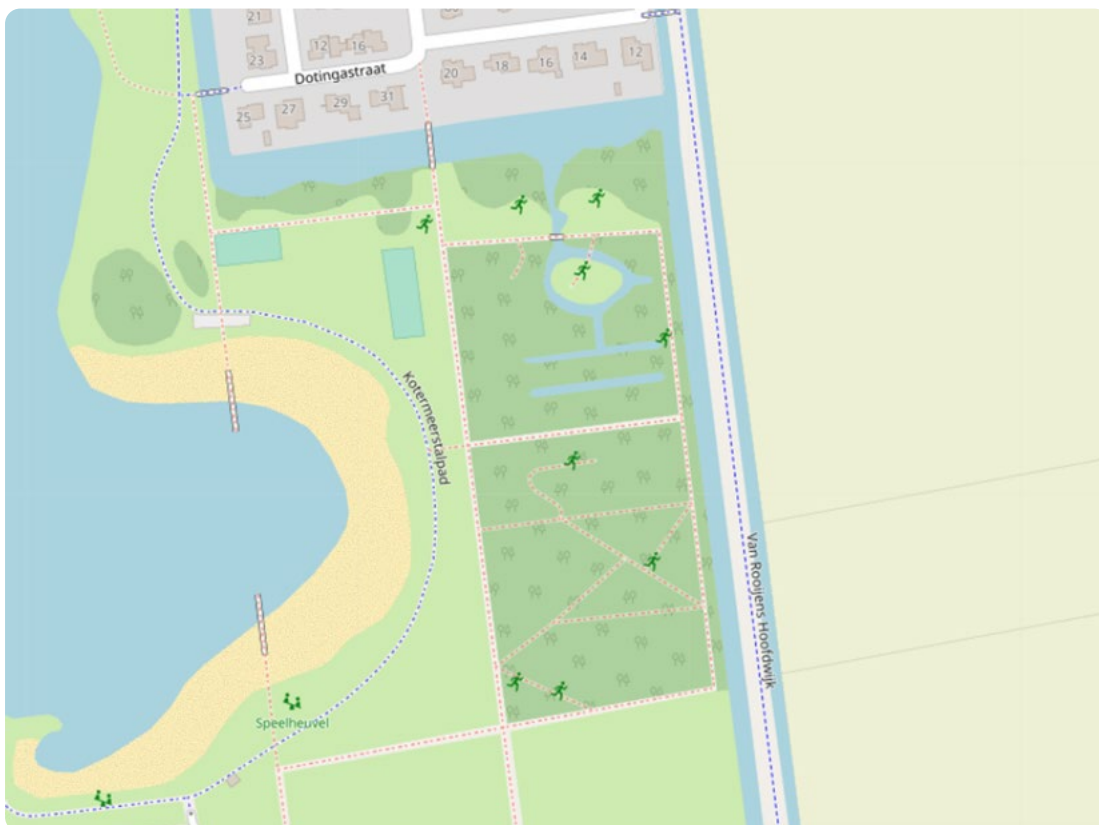
exploreren. Daarnaast pleit oud-voorzitter van Historische Vereniging Avereest ervoor om bij onderhoud en renovatie aan het kanaal te kiezen voor hogere en draaibare bruggen. Hiermee hoopt ook hij dat in de toekomst een bevaarbaar kanaal bewerkstelligd kan worden.

Extra brug naar Van Rooijens Hoofdwijk

Aan de oostkant van de Kotermeerstal ligt de Van Rooijens Hoofdwijk. Deze weg is aan beide kanten omgeven door water. Wandelaars op de Van Rooijens Hoofdwijk kunnen slechts via de Wijdstraat-Dotingastraat of via de Oostwijk de oversteek maken naar de Kotermeerstal. Een bewoner geeft aan: "Het zou veel logischer zijn een bruggetje te maken, dan vergemakkelijkt het de bezoekers van de Kotermeerstal die vanuit de oostkant komen." Dit zijn andere op de inloopavond aanwezige bewoners met hem eens. Het zou hierdoor ook makkelijker worden om vanuit de Van Rooijens Hoofdwijk het voedselpark (ook aan deze zijde gelegen, zie [hoofdstuk 5.1](#)) te bezoeken.

Fietspaden en knooppuntennetwerk

De huidige fietsknooppunten gaan om de Kotermeerstal heen. Het zou zinvol zijn om inzichtelijk te krijgen hoe de huidige knooppunten gebruikt worden en welke behoeften verschillende type fietsers in het gebied hebben.

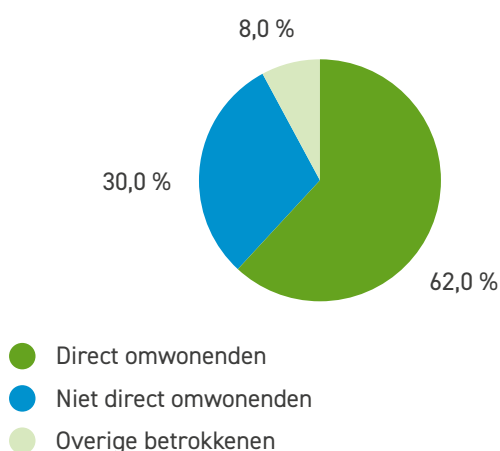
Figuur 10: Situatieschets Van Rooijens Hoofdwijk

7. TOETSING OP DRAAGVLAK

Op 29 juni 2023 vond in De Baron te Dedemsvaart een tweede bijeenkomst plaats waarin Stimuland de ontwikkelscenario's presenteerde. Bezoekers lieten middels mondelinge reacties of een reactieformulier (zie [bijlage 5](#)) weten welk scenario hun voorkeur heeft en welke betrokkenheid zij hebben tot de Kotermeerstal. Dit reactieformulier is ook online uitgezet. In totaal heeft dit 181 reacties opgeleverd, waarvan 50 op de inloopbijeenkomst zelf en 131 via het online reactieformulier.

Reactieformulier op de inloopbijeenkomst

Het reactieformulier op de inloopbijeenkomst is ingevuld door vijftig mensen. Hiervan gaven 31 mensen (62%) aan direct omwonende te zijn van de Kotermeerstal, vijftien mensen (30%) zijn inwoner van Dedemsvaart maar niet een direct omwonende van de Kotermeerstal, en vier van de bezoekers (8%) zijn overige betrokkenen.

Grafiek 1: Resultaten reactieformulieren ingevuld tijdens inloopbijeenkomst

Direct omwonenden: zorgen over overlast en behoefte aan rust

De direct omwonenden stemmen in het reactieformulier op de inloopbijeenkomst over het algemeen voor ontwikkelscenario 1 (35,5% van de direct omwonenden) of een combinatie van scenario 1 en 2 (41,9% van de direct omwonenden). In totaal stemt 77% van de direct omwonenden voor scenario 1

of een combinatie van 1 en 2. Slechts één van de direct omwonenden stemt op scenario 3.

Deze uitkomst komt overeen met het gevoel dat wij hebben ervaren op de inloopbijeenkomst.

Omwonenden gaven aan bezorgd te zijn over de grootschalige recreatie passend bij scenario 3 en de mogelijke overlast die daarmee gepaard zou kunnen gaan. Enkele opmerkingen van direct omwonenden op de reactieformulieren geven dit gevoel weer:

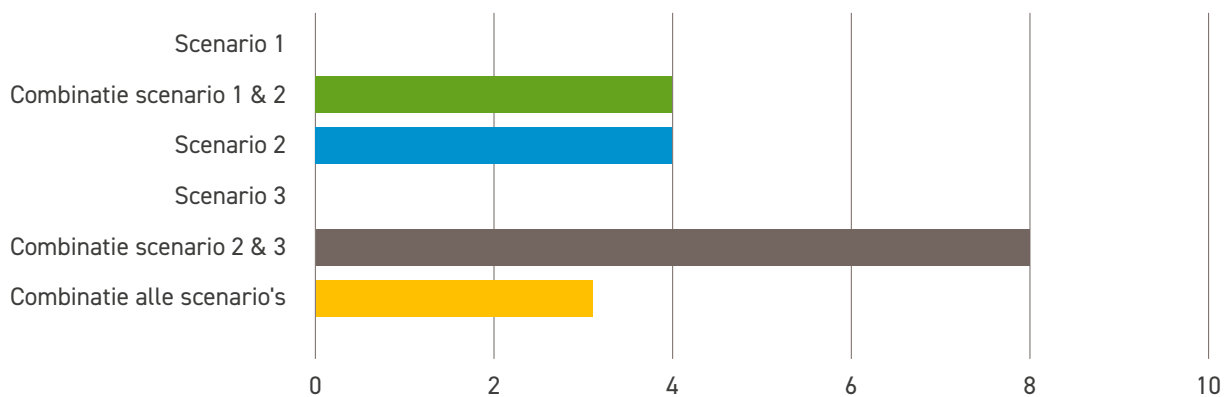
"Grote recreatie is bezwaarlijk voor omwonenden en natuur en mist het doel van de Kotermeerstal. Het doel was rust voor inwoners van Dedemsvaart."

"Pertinent tegen optie 3! Wij als aanwonenden willen geen commerciële horeca en grote kans op overlast: verkeer, geluid, rommel."

Overige inwoners en betrokkenen: behoefte aan reuring en gehoord worden

De verdeling qua voorkeuren onder 'overige inwoners' van Dedemsvaart en verdere betrokkenen ligt anders dan bij de direct omwonenden. Onder deze groep van 19 respondenten gaf niemand enkel de voorkeur voor scenario 1 aan. 4 van de 19 gaven aan voor een combinatie van scenario 1 en 2 te gaan (21% van de overige inwoners en betrokkenen). 4 van de 19 zou voor scenario 2 gaan (21% van de overige inwoners en betrokkenen). Geen van de 19 zou voor scenario 3 gaan. Meer dan eenderde van de overige inwoners en betrokkenen zou voor een combinatie van 2 en 3 gaan: 36,84%. 3 van hen zouden alles combineren.

Grafiek 2: Voorkeuren 'overige inwoners'

Wat opvalt is dat de grote voorkeur voor scenario 1 en een combinatie van 1 en 2, zoals deze onder de direct omwonenden geldt, niet per definitie voor overige inwoners en betrokkenen opgaat. Scenario 1, waar natuur centraal staat, heeft bij hen niet direct de focus. Er lijkt meer behoefte te zijn aan scenario 2 waarbij het maatschappelijke aspect het sterkst naar voren komt. Een combinatie van scenario 1 en 2 kan hierin mogelijk een oplossing zijn. Dit komt overeen met het gevoel van de onderzoekers. Een citaat dat volgens ons deze groep goed reflecteert:

“Maak er een gezellige plek van met veel activiteiten. Een beetje reuring is wel goed.”

In de opmerkingen van de groep overige inwoners en betrokkenen bij de keuzes voor combinatie van 1 en 2 of 2 komt de behoefte aan reuring in de vorm van **maatschappelijke activiteiten** naar boven. Hieronder verstaan zij met name jongerenwerk/ouderenwerk, verhuur van sups en kano's en andere watersport, en bijvoorbeeld kinderfeestjes bij de kiosk.

“Een situatie zoals nu met een lichte upgrade bij de kiosk door ook sups e.d. te verhuren.”

“Vind de maatschappelijke functie van de Kotermeerstal belangrijk. Het zou leuk zijn als scholen lessen kunnen geven over de natuur en er activiteiten zijn voor verschillende doelgroepen, waaronder ouderen, jeugd en gezinnen.”

De overige inwoners en betrokkenen die gekozen hebben voor een combinatie van 2 en 3 geven daarbij aan graag een strandpaviljoen te willen:

“De basis is paviljoen/horeca/onderneming met eventueel plek voor De Stuw, jongerenwerk, ouderenwerk. Dat je een drankje kunt doen en er meer leven in de brouwerij is.”

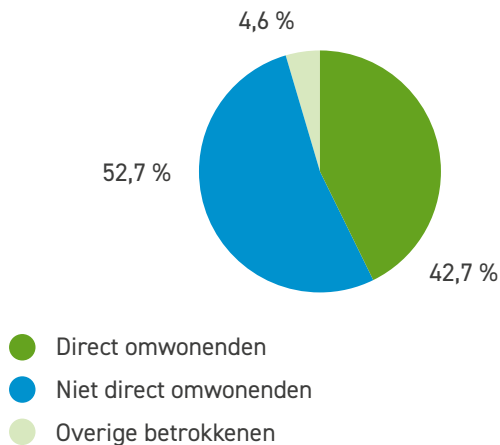
“Ruime uitvalsbasis met horecavoorziening opstarten met financiële steun vanuit de gemeente. Kijk bijvoorbeeld naar de Baggelhuizerplas in Assen waar ook de gemeente in heeft geïnvesteerd.”

Wat verder opvalt is dat verschillende overige inwoners van Dedemsvaart en betrokkenen op hun formulier aangeven gehoord te willen worden. Zij hopen dat ook de wensen van de bredere gemeenschap van Dedemsvaart, en niet alleen die van de direct omwonenden, worden meegenomen. Twee van hen schrijven bijvoorbeeld:

“Graag kijken naar alle inwoners, niet alleen naar omwonenden.”

Online reactieformulier

Het online reactieformulier is ingevuld door 131 mensen. Hiervan gaven 56 mensen aan direct omwonende (42,7%) te zijn van de Kotermeerstal. 69 (52,7%) gaven aan inwoner van Dedemsvaart maar niet direct omwonende van de Kotermeerstal te zijn. Een resterende groep van 6 mensen (4,6%) vallen onder overige betrokkenen.

Grafiek 3: Resultaten online reactieformulier

NB: keuze voor combinaties & opmerkingen

Op de online reactieformulieren is beduidend minder vaak gekozen voor combinaties dan op de reactieformulieren op de inloopavond. Hoogstwaarschijnlijk komt dat omdat de introductie op deze avond door wethouder Ten Kate, John Haverkort van Plaatselijk Belang Dedemsvaart en de onderzoekers van Stimuland de mogelijkheid tot combinaties verder hebben toegelicht.

Daarnaast zijn er in de online reactieformulieren ook minder opmerkingen toegevoegd. Opmerkingen die wel gemaakt zijn weerspiegelen in veel gevallen de al in deze rapportage genoemde randvoorwaarden en ruimtelijke aandachtspunten, zoals het beheren van bramenstruiken en het creëren van schaduw.

Direct omwonenden: spreiding in voorkeur

Opvallend aan het online reactieformulier is dat de mening van direct omwonenden anders lijkt dan op het reactieformulier op de inloopbijeenkomst. Beduidend

meer direct omwonenden geven een voorkeur aan voor scenario 3 dan op de inloopbijeenkomst. Eenderde van de direct omwonenden (18 van de 56; 32,1%) heeft een voorkeur voor scenario 3. Mogelijk is het online reactieformulier ingevuld door meer jongeren: op de inloopbijeenkomst waren zij niet aanwezig. Verder kiest 39,3% (22 van de 56) van de direct omwonenden in het online reactieformulier voor scenario 1. 19,6% (11 van de 56) kiest voor scenario 2. De combinaties zijn slechts 5 keer gekozen. Dit betekent dat de spreiding wat betreft voorkeur groter is dan bij de uitkomsten van het reactieformulier op de inloopbijeenkomst. De direct omwonenden die hier kiezen voor scenario 1, geven daarvoor dezelfde motivaties als genoemd op de reactieformulieren van de inloopbijeenkomst: behoefte aan rust en overlast als zorg.

“Rust en natuurbeleving, is wat we mijns inziens in deze maatschappij het meest nodig hebben.”

“Dit past het beste bij de omgeving. De infrastructuur is volstrekt ongeschikt voor het tweede of derde scenario en de verwachte geluidsoverlast is ongewenst.”

Echter, er is ook een aantal direct omwonenden dat wel voor scenario 2 of 3 kiest. Een opmerking van een direct omwonende over scenario 2:

“De rust in de wijk is ons veel waard en die zal verloren gaan bij scenario 3. Het is mooi zoals het nu is, maar net iets meer mogelijkheden zou fijn zijn. Dat past het best in scenario 2.”

Voor scenario 3 geldt dat, net als bij het reactieformulier op de inloopbijeenkomst, een strandpaviljoen het meest aanspreekt binnen het scenario.

“Een strandpaviljoen brengt leven in de brouwerij en alles wat commercieel interessant is wordt ook goed onderhouden. Daarbij zullen toeristen ook elders in het dorp geld uitgeven.”

Overige inwoners en betrokkenen: zorgen over bebouwing en veel animo voor scenario 3

Onder de overige inwoners en betrokkenen is relatief weinig gekozen voor scenario 1: slechts 11 keer (14,7% van alle overige inwoners en betrokkenen). 6 keer is gekozen voor een combinatie van 1 en 2 (8%). In totaal kiest dus 22,7% van de overige inwoners en betrokkenen voor scenario 1 of de combinatie van 1 en 2. Dat is, net als op de reactieformulieren van de inloopavond, minder dan de directe bewoners.

Redenen om voor scenario 1 te kiezen door overige inwoners en betrokkenen liggen niet zozeer op het vlak van zorgen over overlast, maar vooral op het vlak van zorgen over bebouwing. Meerdere keren kwam naar boven dat overige inwoners en betrokkenen graag zouden zien dat er ruimte bestaat voor planten en dieren.

“Ik denk dat dit heel belangrijk is in het licht van klimaatverandering. Dieren en planten hebben ruimte nodig. Heel Dedemsvaart wordt al volgebouwd.”

---

19 keer (25,3%) is voor scenario 2 gekozen (waarvan 16 inwoners en 3 overige betrokkenen). Hiervoor geldt dezelfde motivatie als bij de direct omwonenden: de wens om mensen uit Dedemsvaart te verbinden en behoefte aan meer maatschappelijke activiteiten.

“Het zou mooi zijn als er bij de Koter voor veel groepen recreatieve mogelijkheden zijn. Met schoon wit zand en schaduwplekken als eerste stap. De mogelijkheid om wat te eten en te drinken is een fijne aanvulling.”

---

30 keer is er onder deze groep overige inwoners en betrokkenen voor scenario 3 gekozen (40% van overige inwoners en betrokkenen). Er is door 4 respondenten voor de combinatie scenario 2 en 3 gekozen en 2 keer is er gekozen voor de combinatie scenario 1 en 3. De overige 3 respondenten kiezen voor een combi tussen alle scenario's of hebben geen voorkeur. Samen is dit 12% van inwoners en overige betrokkenen.

Dit maakt scenario 3 het meest populair voor overige inwoners en betrokkenen. Op meerdere reactieformulieren wordt een oproep gedaan van de huidige zwemplas een trekpleister te maken.

“Dedemsvaart en de inwoners zijn altijd best bescheiden, ook als het gaat om nieuwe plannen. Dat is iets moois, maar er ligt nu ook een hele mooie kans om Dedemsvaart een impuls te geven met deze inrichting. En dat is het met name. De inrichting. Want de plas en de natuur liggen er al! Als ook nog eens het sportpark verhuist naar de Hoopmansveenweg hebben we een enorme trekker in Zuid Oost Dedemsvaart. En het toerisme ligt al om de hoek met de vele campings in onze achtertuin en de plaatsen Ommen en Hardenberg. Daarom scenario 3.”

Ook bij het online reactieformulier geldt dat het strandpaviljoen een veelgenoemde factor is in de keuze voor scenario 3. Dit wordt meestal in combinatie met een ander element genoemd, zoals de maatschappelijke activiteiten of sportactiviteiten.

Bij de mensen van buiten Dedemsvaart (6 respondenten) staat verblijfsrecreatie op nummer 1.

Ook onder inwoners hebben wij deze wens meermaals gehoord. Een kritische kanttekening is hierbij wel dat er ook een aantal direct omwonenden zijn die juist aangeven geen behoefte te hebben aan camperplaatsen. Camperplaatsen op de Kotermeerstal is iets om verder te onderzoeken, bijvoorbeeld door in gesprek te gaan met de eigenaren van minicamping De Binnentuin.

Combinaties scenario's

Zoals ook de reactieformulieren weergeven, is het voor veel betrokkenen wenselijk om te kiezen voor een combinatie van scenario's. Per scenario zouden wij als onderzoekers enkele aandachtspunten willen plaatsen.

Combinatie scenario 1 en 2

- Deze optie is **veel** gekozen.
- Een combinatie van scenario 1 en 2 zou aansluiten bij de **wens van direct omwonenden** die de Kotermeerstal graag zouden willen blijven zien als een rustige plek.
- Een combinatie van scenario 1 en 2 ligt dicht bij het **oorspronkelijke inrichtings- en bestemmingsplan**. In het eerdergenoemde inrichtingsplan (zie [hoofdstuk1](#)) werd gesproken over een park met een 'sober en robuust' karakter waar 'water, ruimte en groen met een natuurlijk karakter de boventoon voeren. In het bestemmingsplan is ook de kiosk opgenomen.
- De vraag is of de situatie rondom de kiosk duurzaam is. De inloopbijeenkomst en een gesprek met de twee huidige vrijwilligers gaf opnieuw aan dat de **personele structuur** van de kiosk op dit moment te kwetsbaar is. Zeker wanneer meer richting scenario 2 wordt bewogen, waarin de kiosk een grote rol kan hebben in maatschappelijke activiteiten, is ondersteuning wenselijk.

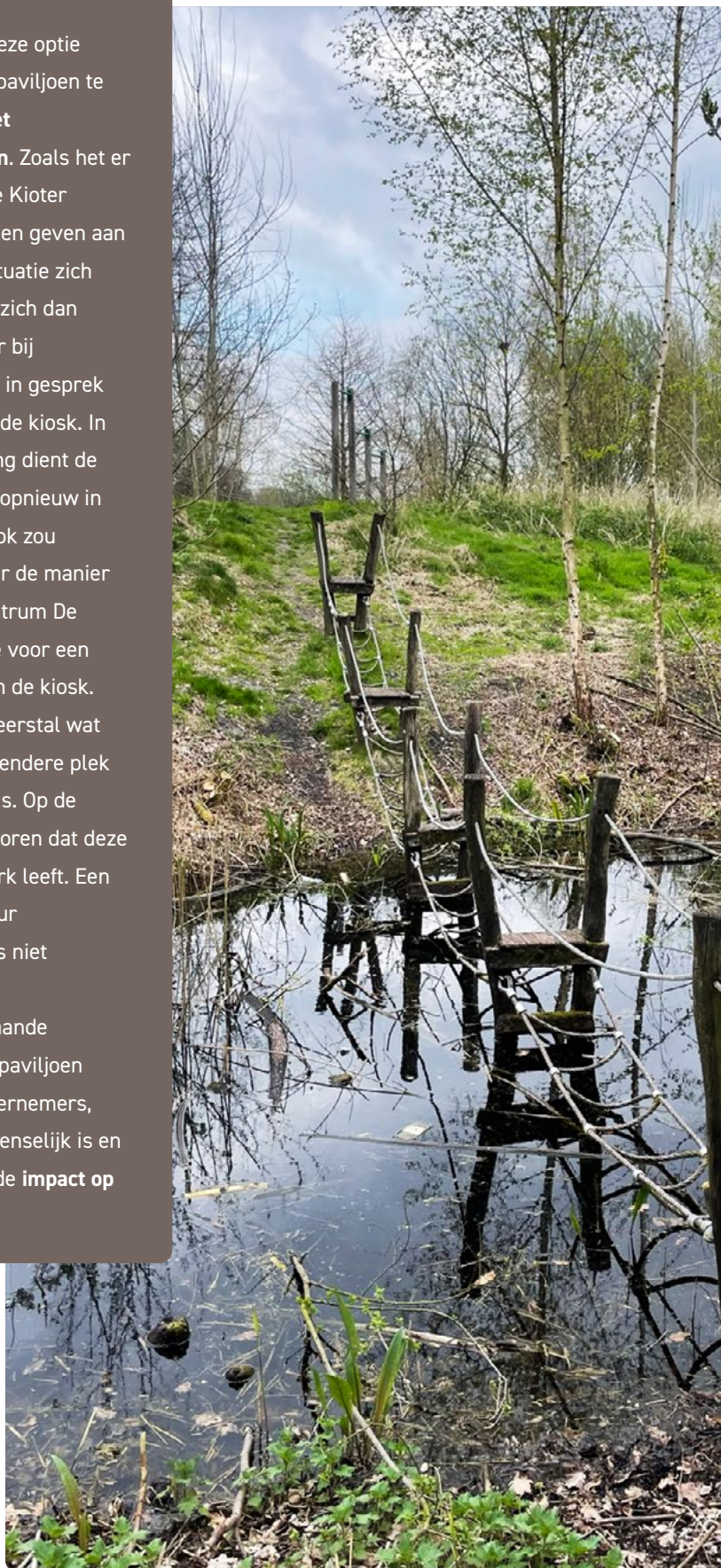
Combinatie scenario 1 en 3

- Deze optie is **weinig gekozen**.
- De mensen die kozen voor deze optie gaven aan een combinatie te willen zien van een **strandpaviljoen en natuurontwikkeling**. Goed om hierbij te vermelden is dat de ondernemers, die wij in het kader van dit onderzoek spraken, aangaven de **huidige situatie** als **niet rendabel** te zien. Zij zouden slechts een strandpaviljoen willen uitbaten als er ook een combinatie is met grootschaligere activiteiten.
- Een andere kanttekening is dat er binnen dit onderzoek veel zorgen zijn geuit over de **combinatie intensieve recreatie en natuur**. Wij denken dat het goed is om stil te staan bij de impact die een strandpaviljoen zou kunnen hebben op natuurlijke gedeeltes. Aan de andere kant kan dit ook ingeperkt worden door bijvoorbeeld een bepaald gedeelte van de Kotermeerstal toe te wijzen aan natuur en een ander gedeelte meer aan recreatie.
- Andere zorgen die geuit werden, spitsten zich toe op de combinatie intensieve recreatie en overlast. Dat zou een tweede aspect zijn om uit te zoeken. Een **verhoging van toezicht** werd veelvuldig aangedragen als mogelijke oplossing.
- Als er een strandpaviljoen gebouwd wordt op de Kotermeerstal is er een **wijziging nodig van het huidige bestemmingsplan**. De wijzigingsbevoegdheid is opgenomen in het bestemmingsplan, mits voldaan wordt aan enkele voorwaarden (zie [bijlage 1](#)).
- **Verblijfsrecreatie (zoals chalets en camperplaatsen) is momenteel geen onderdeel van het huidige bestemmingsplan**.

Combinatie scenario 2 en 3

- Deze optie is **veel gekozen**.
- De mensen die kozen voor deze optie gaven aan graag een strandpaviljoen te zien dat ook **samenwerkt met maatschappelijke stichtingen**. Zoals het er nu voor staat, heeft Kiosk De Kioter aangegeven voorrang te willen geven aan een ondernemer, als deze situatie zich voor zou doen. De kiosk zou zich dan terugtrekken. Wellicht zou er bij concretere plannen opnieuw in gesprek kunnen worden gegaan met de kiosk. In deze mogelijke samenwerking dient de kwetsbaarheid van de kiosk opnieuw in kaart te worden gebracht. Ook zou gekeken kunnen worden naar de manier waarop Multifunctioneel Centrum De Baron fungeert als inspiratie voor een nieuwe vorm van beheer van de kiosk.
- In deze optie zou de Kotermeerstal wat betreft activiteiten een bruisendere plek worden dan het momenteel is. Op de **jongerenavond** kwam naar voren dat deze behoefte onder jongeren sterk leeft. Een gedeelte bewaren voor natuur (bijvoorbeeld voedselpark) is niet uitgesloten.
- Ook hierbij gelden de voorgaande opmerkingen dat een strandpaviljoen **rendabel** moet zijn voor ondernemers, **meer toezicht** in dat geval wenselijk is en gekeken moet worden naar de **impact op de natuur**.

8. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Aanleiding en proces

In de periode van november 2022 tot en met juni 2023 voerde Stimuland een onderzoek uit naar de Kotermeerstal te Dedemsvaart. Dit deed Stimuland in opdracht van gemeente Hardenberg naar aanleiding van de op 1 maart 2022 aangenomen motie 'Onderzoek recreatieve mogelijkheden Kotermeerstal'. Het doel van dit verkennende onderzoek was om in lijn met de motie ideeën over recreatieve mogelijkheden te inventariseren en reële oplossingsrichtingen te identificeren. Om zoveel mogelijk bewoners rondom de Kotermeerstal, bezoekers van de Kotermeerstal en overige belangstellenden te betrekken, is gekozen voor een participatieve en iteratieve aanpak. Onderdelen van deze aanpak waren algemene inloopavonden, verdiepende gesprekken en een jongerenavond. Dit heeft uiteindelijk geleid tot ruimtelijke aandachtspunten, randvoorwaarden op het vlak van communicatie en strategie, drie bredere ontwikkelscenario's en ideeën omtrent de positionering van de Kotermeerstal. De ontwikkelscenario's zijn in een afsluitende bijeenkomst getoetst op draagvlak. In dit onderzoek was sprake van de betrokkenheid van Plaatselijk Belang Dedemsvaart en een sterke communicatiestrategie inclusief nieuwsbrief, websites en social mediakanalen van lokale kranten, Plaatselijk Belang Dedemsvaart en de gemeente zelf. Ook was een bureaustudie en het verkrijgen van inzicht in het voortraject een onderdeel ervan.

Ruimtelijke aandachtspunten

Met betrekking tot ruimtelijke aandachtspunten is er een onderscheid te maken tussen korte termijn implementaties: quick wins en overige aandachtspunten die technisch/financieel meer tijd en moeite kosten.

Korte termijn implementaties: quick wins	Overige aandachtspunten
<ul style="list-style-type: none"> • Parkeerplaats • Prullenbakken • Informatievoorziening • Bermen, brandnetels en bramenstruiken • Meer (picknick)banken • Drinkwatertap	<ul style="list-style-type: none"> • Schaduw creëren • Aandacht voor blauwalg • Zand op het strand

Randvoorwaarden voor communicatie en strategie

Daarnaast ondervonden wij dat er onder betrokkenen behoefte is aan een aantal randvoorwaarden op het gebied van communicatie en strategie:

- Zorg voor goed onderhoud en beheer van wat er al is
- Communiceer over aanpak en aanpassingen
- Betrek lokale partijen
- Maak slimme combinaties
- Waarborg toegankelijkheid en inclusie.

Ontwikkelscenario's

Uit ons onderzoek destilleren wij drie verschillende typen ontwikkelscenario's:

1. Recreatie met focus op natuureducatie en ruimte voor planten en dieren
2. Recreatie met focus op maatschappelijke activiteiten overdag
3. Recreatie met focus op grootschalige activiteiten en sterke vorm van toerisme.

Recreatie met focus op natuureducatie en ruimte voor planten en dieren

In dit ontwikkelscenario krijgt de ontwikkeling van biodiversiteit een centrale plek. Recreatie gaat over rust en natuurbeleving en -educatie voor gebruikers van de Kotermeerstal. Dit vergroot de betrokkenheid van plaatselijke bewoners met hun omgeving. Bovendien biedt het kansen voor de aanwezigheid van verschillende planten en dieren.

Recreatie met focus op maatschappelijke activiteiten overdag

In dit ontwikkelscenario staan het maatschappelijk doel en de verbinding tussen verschillende inwoners en de jeugd van Dedemsvaart centraal.

Maatschappelijke stichtingen als De Stuw en De Makelij, of mogelijk andere maatschappelijke organisaties, kunnen hierin een belangrijke rol hebben. De Kioter kan (financiële) ondersteuning gebruiken en misschien worden uitgebreid met activiteiten. Bijvoorbeeld door samenwerkingen met lokale winkeliers uit Dedemsvaart. Recreatie of toerisme kan een extra zijn, bijvoorbeeld door de aanleg van een beperkt aantal visplekken of camperplaatsen. Het maatschappelijke doel blijft wel de kern. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat winstoogmerk de boventoon voert: de genoemde activiteiten zijn vooral bedoeld om de kosten van Kiosk De Kioter te dekken. Zij zijn tevens een manier om meer te investeren in maatschappelijke activiteiten.

Recreatie met focus op grootschalige activiteiten en sterke vorm van toerisme

In dit ontwikkelscenario wordt de Kotermeerstal toeristisch aantrekkelijker gemaakt. De Kotermeerstal kan met wat aanpassingen een trekpleister worden en voor zowel inwoners van Dedemsvaart als bezoekers van daarbuiten grootschalige activiteiten bieden. Door faciliteiten voor toerisme en voldoende interessante (sportieve) activiteiten, kan een paviljoen rendabel bestaan. De combinatie zwemplas met strand is goed voor toeristische, outdoor- en muziekactiviteiten. Er zijn verschillende degradaties aan toerisme: in elk geval staat het strandpaviljoen centraal.

Positionering

Toekomstige ontwikkelingen

Een belangrijke kanttekening bij dit onderzoek is dat de ontwikkelingen op de Kotermeerstal zich niet in een vacuüm afspelen. Andere (mogelijke) toekomstige ontwikkelingen rondom de Kotermeerstal kunnen een impact hebben op de ontwikkelscenario's. Het gaat hierbij met name om de mogelijke verplaatsing van Sportpark De Boekweit naar de Hoopmansveenweg, en de nieuwbouwwoningen Bransveen en het Wvg-gebied bij de Hoopmansveenweg. Wij raden aan om deze ontwikkelingen in de gaten te houden voor het maken van een passende keuze voor de ontwikkeling van de Kotermeerstal. Het is ook raadzaam lokale winkeliers (middels de DMC) en horeca (middels Koninklijke Horeca Hardenberg) te betrekken in de totstandkoming van de keuze.

Verbinding en ontsluiting

Verder verzamelden wij een aantal door betrokkenen geuite wensen op het gebied van verbinding en ontsluiting rondom de Kotermeerstal. Met betrekking tot de positionering is het wenselijk om zicht te houden op de volgende (te maken) verbindingen met andere punten in Dedemsvaart:

- Het Zuiderbos
- Dedemsvaart kanaal en Kotermeerstal
- Extra brug naar Van Rooijens Hoofdweg
- Fietspaden en knooppuntennetwerk.

Toetsing op draagvlak

Op de avond van 29 juni 2023 zijn de resultaten van dit onderzoek gepresenteerd aan geïnteresseerden. Op reactieformulieren (zie [bijlage 5](#)) konden geïnteresseerden aangeven welke betrokkenheid zij hebben tot de Kotermeerstal en welke van de ontwikkelscenario's hun voorkeur zou hebben. Deze reactieformulieren zijn ook online uitgezet. Op de avond zelf vulden 50 mensen het reactieformulier in en online kwamen er nog 131 reacties bij. De kernpunten die uit de reactieformulieren naar voren zijn gekomen:

- **Direct omwonenden** kiezen voornamelijk voor scenario 1 of een combinatie van 1 en 2. Dit scenario past bij het oorspronkelijke inrichtingsplan/huidige bestemmingsplan dat zich richt op een combinatie van natuur en maatschappelijk (de kiosk). Een kanttekening van de onderzoekers is dat de huidige situatie van de personele bezetting van de kiosk niet houdbaar is. Bij een keuze voor scenario 2 (of een combinatie met 2) zal hier ondersteuning gewenst zijn. Op de reactieformulieren bij de inloopbijeenkomst werd voornamelijk gerefereerd aan zorgen over overlast als het gaat om scenario 3. Bij de online reactieformulieren speelde dit minder en zagen relatief meer direct omwonenden ook kansen voor scenario 3, waarin de behoefte aan meer activiteit op de Kotermeerstal zichtbaar werd.
- **Overige inwoners van Dedemsvaart en betrokkenen** neigen meer naar een combinatie van scenario 2 en 3 of scenario 3. Zij zien deze scenario's over het algemeen als mooie kansen om meer maatschappelijke en sportieve activiteiten te hebben op de Kotermeerstal. Het is hierbij goed om te noemen dat het merendeel van de reacties bij scenario 3 aangeeft dat de wens voor een strandpaviljoen centraal staat. Een kanttekening vanuit de onderzoekers is dat de huidige situatie van de Kotermeerstal een uitdaging vormt om een rendabel paviljoen te

runnen. Ondernemers die wij in de interviews spraken, gaven aan dit te willen ondervangen door (grootschaligere) outdoor- en/of sportactiviteiten te organiseren op de Kotermeerstal. De vraag is in hoeverre dit realiseerbaar is en of het past naast de wens van direct betrokkenen voor rust en natuur op de Kotermeerstal.

Aanbevelingen

- De onderzoekers raden aan om zo snel mogelijk werk te maken van de quick wins. Dit zijn met name zaken op het gebied van beheer en veiligheid zoals de parkeerplaats, prullenbakken, informatie voorziening, bermen, brandnetels & bramenstruiken, meer picknickbanken en drinkwatertap. Wij denken dat het op korte termijn realiseren van deze zaken ertoe zal leiden dat de omgeving van de Kotermeerstal snel zichtbaar verbetert en bijdraagt aan het vertrouwen in het vervolgproces.
- De doelgroepen hebben verschillende voorkeuren voor de gepresenteerde scenario's. De onderzoekers adviseren om hier een goede afweging in te maken en balans in te zoeken en niet de belangen van één specifieke doelgroep leidend te laten zijn bij de verdere uitwerking van een scenario of combinatie van scenario's.
- Op basis van de draagvlakmeting raden de onderzoekers aan om scenario 2 in combinatie met 1 uit te werken. Dat betekent in dit geval dat de kiosk wordt uitgebreid met iets meer horecamogelijkheden en kleinschalige economische activiteiten op en rondom de Kotermeerstal. Daarbij dient wel een kanttekening te worden gemaakt. De huidige kiosk is kwetsbaar door hoe de taken en verantwoordelijkheden geregeld en belegd zijn. Bij deze keuze adviseren we om te kijken naar een nieuwe organisatie- en beheersstructuur. Hiervoor is wellicht ook financiële steun nodig vanuit de gemeente in het

kader van continuïteit en toekomstbestendigheid. Het voordeel van deze keuze is dat het de gemeenschap van Dedemsvaart centraal zet met lokale ondernemers, jongeren, ouderen en (sport) verenigingen. Tevens ligt de combinatie van scenario 2 en 1 dicht bij het oorspronkelijke inrichtings- en bestemmingsplan en daardoor verwachten wij dat een eventuele implementatie van de plannen praktisch realiseerbaar kan zijn.

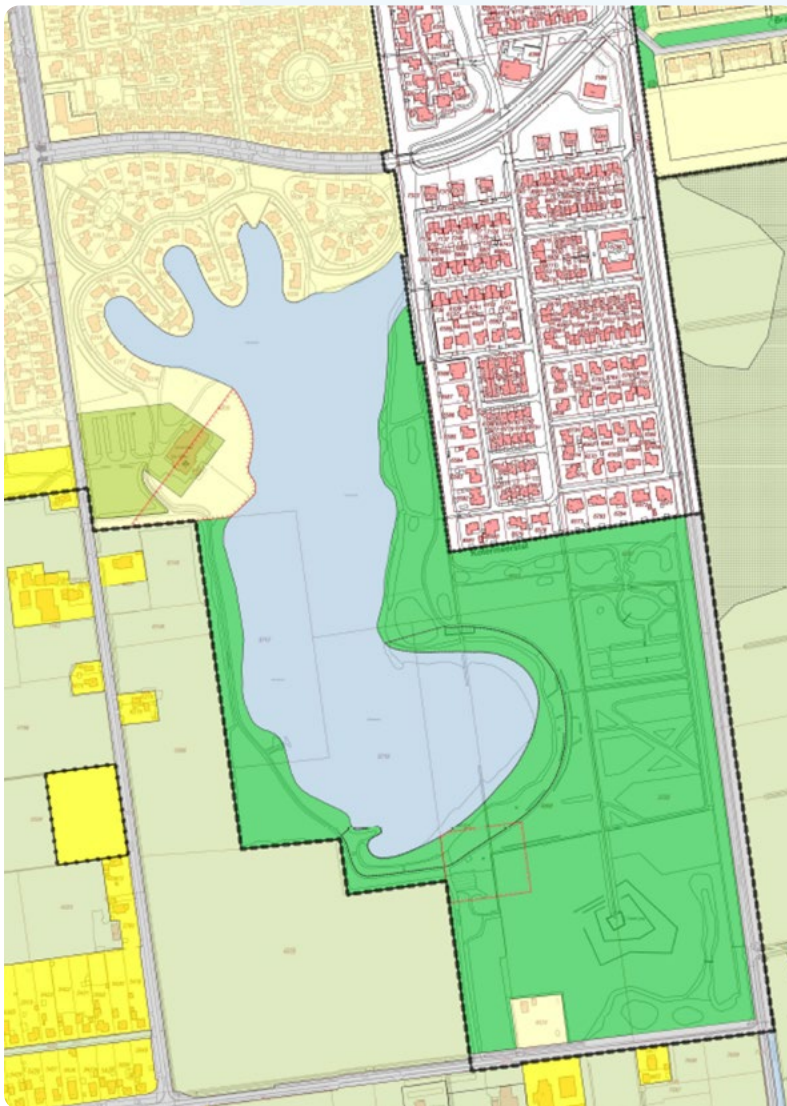
- Het ontwikkelen van een strandpaviljoen kwam eveneens naar voren als optie, hoewel minder benoemd als optie door direct omwonenden. Het realiseren van een strandpaviljoen heeft voor- en nadelen. Een strandpaviljoen is ten eerste commercieel van aard en niet maatschappelijk, daarmee is het afhankelijk van de mate van toerisme om rendabel te kunnen zijn. Om het wel financieel houdbaar te maken, zijn meerdere grootschalige activiteiten nodig. De ondernemers, die wij in het kader van dit onderzoek spraken, gaven aan de huidige situatie als niet rendabel te zien. Zij zouden slechts een strandpaviljoen willen uitbaten als er ook een combinatie mogelijk is met grootschaligere economische activiteiten. Voorbeelden die in dit kader zijn genoemd: strandpaviljoen met boulevard, strandpaviljoen eventueel met hotelovernachting en sportieve activiteiten of het ontwikkelen van een kleinschalig recreatiepark. De vraag is of dit soort activiteiten te combineren zijn met de duidelijke wens van de bewoners en betrokkenen voor rust en natuur op en rondom de Kotermeerstal.
- Tot slot, een laatste aanbeveling van de onderzoekers. De hoeveelheid reacties, zowel mondeling als schriftelijk, gedurende het hele proces geeft de sterke betrokkenheid weer die inwoners van Dedemsvaart en betrokkenen

voelen bij de ontwikkelingen van de Kotermeerstal. Door op het gebied van communicatie aan de randvoorwaarden te voldoen en op het ruimtelijke niveau quick-wins te voltooien, kom je als gemeente tegemoet aan een hoop wensen die er zijn gedeeld binnen dit onderzoek. Wij verwachten dat mensen hierdoor vertrouwen krijgen in het proces rondom het maken van de keuze door de gemeenteraad.

9. BIJLAGEN

- Bijlage 1:** Overzicht bestemming gebied Kotermeerstal
- Bijlage 2:** Gespreksleidraad Verdiepende gesprekken Kotermeerstal bij concreet idee
- Bijlage 3:** Gespreksleidraad Verdiepende gesprekken Kotermeerstal bij open gesprek
- Bijlage 4:** Longlist
- Bijlage 5:** Reactieformulier

BIJLAGE 1 OVERZICHT BESTEMMING GEBIED KOTERMEERSTAL

De voor 'groen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. Groenvoorzieningen en waterpartijen
- b. Fiets- en voetpaden
- c. Speelvoorzieningen
- d. Parkeervoorzieningen
- e. Openbare nutsvoorzieningen en verkeers- en verblijfsvoorzieningen

En tevens voor:

- f. Een kiosk en toilet-/kleedvoorzieningen, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van horeca – kiosk' (Dat geldt voor het deel langs de Kotermeer dat met een stippellijn is aangegeven).

Bestaande wegen en paden zijn in de bestemming begrepen.

Onder speelvoorzieningen vallen tevens speelvelden.

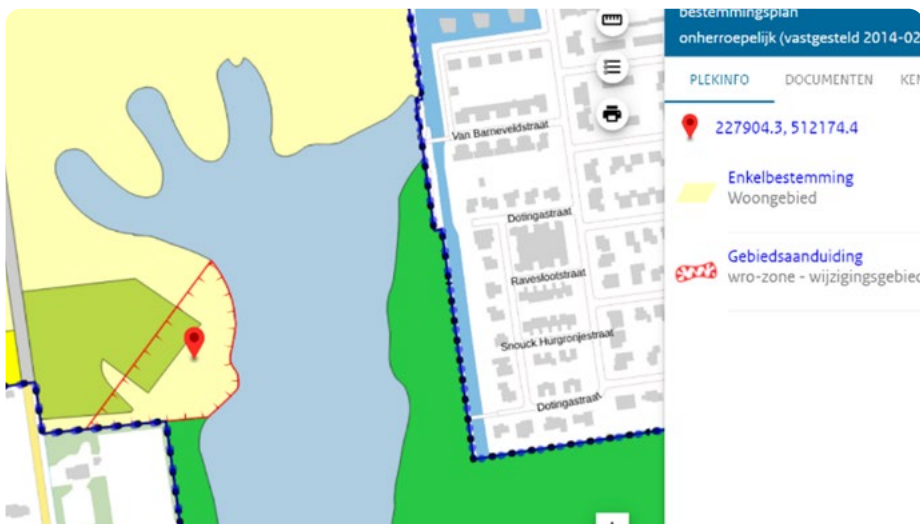
Voor het rode kader op onderstaande kaart geldt de volgende wijzigingsbevoegdheid:

9.4 Wijzigingsbevoegdheid

- a. Burgemeester en wethouders kunnen de bestemming ter plaatse van de aanduiding 'WRO-zone – wijzigingsgebied 1' wijzigen ten behoeve van de bouw van een paviljoen met horecavoorzieningen en dagrecreatieve voorzieningen, alsmede voor maatschappelijke voorzieningen, mits:
  - de bouwhoogte niet meer bedraagt dan 8 m
  - de oppervlakte aan gebouwen niet meer bedraagt dan 400 m²
  - zorg wordt gedragen voor een goede landschappelijke inpassing.
- b. De onder a bedoelde wijziging mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden en het bebouwingsbeeld.

Voor het rode kader op onderstaande kaart nabij zwembad de Kiefer geldt:

22.2 Burgemeester en wethouders kunnen de bestemmingen ter plaatse van de aanduiding 'WRO-zone – wijzigingsgebied 2' wijzigen in die zin dat een wellnesscentrum met horecavoorzieningen en dagrecreatieve voorzieningen kan worden gerealiseerd.

N.B. de gronden waar eerst het nieuwe sportpark waren voorzien, vallen onder het bestemmingsplan buitengebied (Agrarisch met waarden, open veenontginningslandschap) en zijn niet in eigendom van de gemeente.

BIJLAGE 2 GESPREKSLEIDRAAD VERDIEPENDE GESPREKKEN CONCREET IDEE

Gespreksleidraad Verdiepende gesprekken Kotermeerstal bij concreet idee

1. Introductie

- Introductie van onderzoeker & respondent.
- Welke connectie/ betrokkenheid heeft u bij de Kotermeerstal en Dedemsvaart in het algemeen?
- Vraag hierbij naar een eerste, korte schets van het idee (in één zin; daar komen we zo op terug).

2. Aanleiding

- Hoe bent u op dit idee gekomen?
- Waarom wilt u dit gaan doen?

3. Concrete beschrijving van idee

U heeft idee X.

- Wat wilt u gaan doen?
- Met wie?
- Waar precies op de Kotermeer wilt u dit gaan doen? Waarom daar?
- Voor wie wilt u dit gaan doen? Wie is de doelgroep?
- Wanneer? Hoeveel tijd is ervoor nodig?

4. Draagvlak

- Denkt u dat er draagvlak is voor dit idee? Zo ja, hoe weet u dat? Hoe zal erop gereageerd worden in Dedemsvaart?
- Zijn er ook eventuele 'tegenstanders' van dit idee? Zo ja, wie zijn dat dan en om welke reden?

5. Mogelijke aanpak/uitvoering

- Wat is er nodig om dit te realiseren? Vraag hierbij naar:
  - geld (eigen financiering, subsidie/gelden, combinatie)
  - mankracht (eigen inbreng/vrijwilligers/gemeente/bedrijf?)
  - steun overheden/ overige partijen
  - onderhoud (wie gaat het onderhouden?)
- Wat zijn mogelijke knelpunten in deze uitvoering?

6. Lange termijn impact

- Stel u voor: u gaat dit idee realiseren. Welk effect zal dit hebben op de Kotermeerstal (en zijn gebruikers)?
- Hoe zal dit idee zich verhouden tot (mogelijke) andere ontwikkelingen op de Kotermeerstal? Bijv. welke andere ideeën zouden goed in combinatie gaan met uw idee, en welke juist niet?
- Waar ziet u de Kotermeerstal over tien jaar, en welke rol speelt uw idee hierin?

7. Afsluiting

- Welke vraag zou u hebben voor gemeente (of overige overheidspartijen) om uw idee te kunnen waarmaken?
- Wie zouden we nog kunnen spreken als we meer inzicht willen krijgen in uw idee?
- Is er nog iets anders wat u ons als onderzoekers zou willen meegeven in relatie tot uw betrokkenheid bij de Kotermeerstal?

Hartelijk bedankt!

Aandachtspunt: Een aantal zaken die in bovenstaande leidraad staan opgenomen verdienen echt focus tijdens de interviews. Denk hierbij aan de kansrijkheid, het draagvlak, de belangen die spelen en de inspanningen die de betrokkenen willen leveren.

BIJLAGE 3 GESPREKSLEIDRAAD VERDIEPENDE GESPREKKEN

Gespreksleidraad Verdiepende gesprekken Kotermeerstal bij open gesprek

1. Introductie

- Introductie van onderzoeker & respondent.
- Toets in hoeverre de respondent op de hoogte is van de inloopavond en het onderzoek en leg uit waarom respondent is uitgenodigd.
- Welke connectie/ betrokkenheid heeft u bij de Kotermeerstal en Dedemsvaart in het algemeen?

2. Huidige voorzieningen/activiteiten die deze persoon/partij organiseert

- Welke voorzieningen/activiteiten organiseert of faciliteert u (mogelijk) in relatie tot de Kotermeerstal? (als er sprake is, doorvragen naar wanneer, hoe georganiseerd, hoeveel mensen betrokken zijn, etc.).

3. Ontwikkeling van deze voorzieningen/ activiteiten

- Hoe zou u deze voorzieningen/ activiteiten in de toekomst willen ontwikkelen?

Als er hierbij een idee wordt voorgedragen, kan de voorgaande gespreksleidraad 3 t/m 7 worden gevolgd. Als er geen ideeën worden aangedragen, staat de vraag centraal hoe deze persoon betrokken zou willen blijven en/of deze persoon vanwege zijn/haar betrokkenheid bij het gebied nog tips heeft voor ons onderzoek.

Aandachtspunt: Een aantal zaken die in bovenstaande leidraad staan opgenomen verdienen echt focus tijdens de interviews. Denk hierbij aan de kansrijkheid, het draagvlak, de belangen die spelen en de inspanningen die de betrokkenen willen leveren.

BIJLAGE 4 LONGLIST

Notitie	Type
Hondenpoepzakjes apparaat	Wens
Beter bestrijden waterplanten	Zorg
Betrek de buurt bij het onderhoud	Wens
Probleem oplossen blauwalg in water	Zorg
Meer activiteit leidt tot meer vervuiling	Zorg
Vuilnisbakken. Beter opruimen	Wens
Reserveer meer budget voor onderhoud. Besteed onderhoud niet uit aan loonwerker die met grof gereedschap veel vernielt 'noodlottig onderhoud' voor veel bomen	Zorg
Let op! Wel geld voor nieuwe ideeën, ook onderhoud meenemen	Wens
Niet nog meer verlichting	Zorg
Voldoende afvalbakken, goed verdeeld over het terrein	Wens
Goed onderhoud van wat er is	Zorg
Meer onderhoud en toezicht op gebied	Zorg
Hoe voorkomen grote hoeveelheden rommel/afval?	Zorg
Groenvoorziening in beheer gemeente medewerker	Wens
onderhoud trimbaan	Zorg
Meer prullenbakken	Wens
Het toiletgebouw en de kioter zijn in hele slechte staat	Zorg
Uitdiepen van het ondiepe kindergedeelte vanaf 5 meter uit de kant tegen blauwalg	Wens
Geef handhavers de bevoegdheid om de 'opdracht' te geven om rommel op te ruimen	Zorg
Meer verlichting en grote vuilnisbakken. SPOED	Zorg
Meer prullenbakken en verlichting	Wens
Klim/netpark	Wens
Kabelbaan over de plas (zie likeside.nl Wythmenerplas in Zwolle)	Wens
Beachvolley is al bij Citadel	Wens
Padelbanen	Wens
Multi sportpark voor jong en oud. Een plek om te werken aan een vitale gemeente	Wens
Gebruik maken van water bij wedstrijden triathlon etc.	Wens
Bewegingstuin voor ouderen. Er is voor iedere doelgroep iets, maar niet voor ons senioren!!	Wens
Jeu de boules baan voor de steeds ouder wordende 'jeugd' van 50/60+	Wens
Waterfestijn voor kinderen	Wens
Volleybal gelegenheid op het strand	Wens
Volleybal veld op strand	Wens
Basketbalveld (geasfalteerd)	Wens
Beachvolleybal	Wens
Watersportpark achtig iets voor de kinderen	Wens

Notitie	Type
Springtoren (wordt nu van de bruggen gesprongen)	Wens
Padelbanen	Wens
Grote waterglijbaan voor de jeugd	Wens
Kabelbaan op de plas	Wens
Survivalbaan	Wens
Verhuur waterspeel attributen	Wens
Multisportpark (Vechtdal college, VSD Dedemsvaart)	Wens
Watersport recreatie	Wens
Wandelpad naast fietspad Kotermeerstalpad	Wens
Waterattractie (vlot, duikplank etc.)	Wens
Padelbanen + wc	Wens
Openluchtwembad + horeca	Wens
Openluchttheater (net als in Balkbrug) op de plek van het konijn	Wens
Kleinschalig openluchttheater	Wens
Openluchttheater	Wens
Openlucht/Overdekt muziekpodium	Wens
Meer gebruik maken van prachtige open lucht theater	Wens
Openluchttheater	Wens
Kinderboerderij met wc	Wens
Kinderboerderij	Wens
Kinderboerderij toevoegen	Wens
Te weinig handhaving (overlast 's avonds)	Zorg
Horeca voor de jeugd	Wens
Maak plek van ontspanning waar je iets kan eten en drinken met klein terras en toiletten	Wens
Paviljoen	Wens
Nieuwe toiletvoorzieningen in een paviljoen met terras	Wens
Kleine' horeca, bijv. lunchroom (dus horecabestemming opnemen bij planvorming)	Wens
Kleine horeca, kiosk, toiletgebouw	Wens
Paviljoen Horeca	Wens
Horeca gelegenheid bij zwembad en openluchtwembad	Wens
Paviljoen (ook beschikbaar voor kleine feestjes)	Wens
Let op blauwe algen	Zorg
Aandacht voor natuur bij uitbreiding (denk aan kunstmatig vogeleiland voor visdiefjes etc.)	Wens
Richt je niet eenzijdig op de belangen en wensen van mensen, maar creëer juist ruimte voor natuur. Ook daar profiteren mensen van	Zorg
Plukbos	Wens
Meer bomen	Wens
Nieuw strandzand	Wens

Notitie	Type
Creëren schaduw rond het strant door beplanting en begroeing	Wens
Meer en beter zand aanbrengen op strand	Wens
Schaduw creëren door bomen	Wens
Maak het een parkachtige omgeving met terras	Wens
Bomen	Wens
Meer zand strand	Wens
Meer zand	Wens
Bemesting van de groen stroken	Wens
Meer bomen voor schaduw	Wens
Betere kwaliteit strandzand	Wens
Betere kwaliteit zand op het strandje. Zal meer mensen aantrekken.	Wens
Strand ophogen, minimaal 30 cm erbij, tegen gras en onkruidgroei een droog strand	Wens
Strand; meer bomen op het strand ten behoeve van schaduw (comfort/gezondheid)	Wens
Bomen windsingel	Wens
Bos aanplanten om zicht windmolens weg te halen en expansiedrift te voorkomen, ook fijn tegen wind	Wens
Wilde Weelde tuin onderhoudsarm	Wens
Weiland aankopen, meer bomen met belevingspad	Wens
Bebossing en schuilplaats bij de Pumptrack	Wens
Een onderhoudsvriendelijke tuin à la tuin De Wilde Weelde op de Floriade. Rondom/in de buurt van fietsbaan? tot aan water	Wens
Hondenveld verplaatsen richting zwembad (of parkeerplaats maken voor hondenuitlaters)	Wens
Nieuw sportpark niet bij Hoopmansveenweg maar ten westen van schepenwijk	Wens
Goede parkeervoorziening + bewijzering	Wens
Denk aan geluidsoverlast want geluid draagt over water	Zorg
Speelveld honden beter bewijzerd	Wens
Zwembad meer onderdeel laten zijn van geheel (door landschapsaanpassing bijvoorbeeld)	Wens
Zorgen dat het massaal gaat worden, behoud het recreatieve gehalte, zodat er geen overlast komt	Zorg
Geen waterrecreanten nabij woningen, bv. Watersport of iets dergelijks	Zorg
Geen activiteiten die 's nachts mensen aantrekt. Is nu al vaak het geval	Zorg
Geen geluidsoverlast voor omwonenden. Houd er rekening mee dat water het geluid ver draagt	Zorg
Geen voorzieningen die herrie maken. Geluid draagt ver over het water. Dit voor aanwonenden niet fijn	Zorg
Gewoon actief, jongerenwerker, meer voor jongeren organiseren. Daardoor meer 'toezicht' op hangjeugd erbij betrekken	Wens
Geen grote evenementen	Zorg
Beeldkwaliteitsplan maken voor het hele gebied	Wens
De Stuw Sociaal Werk (welzijnsorganisatie) kan een rol spelen in meedenken en verbinden	Wens
Maak een werkgroep/activiteitencommissie die activiteiten coördineert. In het verleden werden bewoners 'overvallen' door allerlei activiteiten. Dit creëert draagvlak en geen ergernis	Wens
Wat er is wordt al weinig gebruikt	Zorg

Notitie	Type
Zorgen voor een goede doorstroming tegen blauwalg	Wens
Behoud het recreatieve gehalte, houd het leuk voor iedereen	Wens
Horeca bestemming	Wens
Camperplaatsen	Wens
Communicatie/betrouwbaarheid, bv. Fietscrosbaan wordt zonder reden en vermelding verplaatst	Zorg
Verlichting Pumptrackbaan? Juist niet!	Wens
Extra parkeerplekken ivm overlast auto's hondenveld en zwembad	Zorg
Wijk kotermeerstal zuid mag geen tweede parkeerplaats worden	Zorg
Meer en betere parkeerplaatsen	Zorg
Zorg voor verharding parkeerplaats aan Oostwijk	Wens
Aanleg plek vrij vissen/steiger	Wens
Meer verlichting	Wens
Te weinig handhaving i.v.m. vandalisme en vervuiling (honden, jongeren, afval)	Zorg
Vandalisme in avond & nacht, Vervuiling stranden door poepende honden. Dit beide is nu aan de orde	Zorg
De politie kan op dit moment niet makkelijk op de Koter komen (de route langs het zwembad die de politie gebruikte, daar ligt nu een bult zand)	Zorg
Bij Zwolle is een recreatiegebied waar na een bepaalde tijd géén toegang is, behalve voor mensen die in de buurt wonen. Koter na 23.00 uur geen toegang behalve voor mensen die in de buurt wonen.	Wens
Goed aangelegde parkeerplaats (voorkomen scheuren met auto's door jeugd)	Wens
Uitrit maken van weg die van Kotermeerstal naar Oostwijk loopt ivm gevaarlijke situaties voorrang geven	Wens
WIFI realiseren en weghalen bij overlast als straf	Wens
Hoe borg je dat er niet teveel hangjeugd komt? Toezicht houden	Zorg
Zorg dat het echt bij recreatie blijft en niet te groot wordt, met allerlei overlast tot gevolg	Zorg
Overlast aanpakken door (politie) 360 graden camera te hangen bij ingang K'stal Zuid	Zorg
Doorbreken brug in wijk - doorstroom water	Wens
Verbinding zwemplas met vijver	Wens
Maak één recreatieve visie voor Dedemsvaart Zuid Bos-akkers-kotermeerstal-sportpark etc.	Wens
Kotermeer aansluiten op het Fietsnetwerk, om zo van Reestdal naar het Vechtdal te fietsen	Wens
De Kotermeer aansluiten op het Fietsknooppunten netwerk om zo van het Reestdal naar het Vechtdal te fietsen. Evt. ook het windmolenpark erbij betrekken, om daar ook tussendoor te fietsen. De brug ligt er al	Wens
Extra brug verbinding van Rooijens Hoofdwijk	Wens
Maak een groene verbinding met bossen tussen Hardenberg/Ommen	Wens
Zorgen ontsluiting vanwege aanleg sportpark Hoopmanveenweg	Zorg
Open verbinding met de Dedemsvaart	Wens
Fietsbrug bij witte konijn	Wens
Creëer een openwater verbinding naar de Vaart (meer vaarmogelijkheden)	Wens
Extra verbinding maken met Zuiderbos	Wens
Verbinding Zuiderbos	Wens
Pontje of drijvende brug	Wens

Notitie	Type
Camperlocatie (bij zwembad)	Wens
Brug voor wandelen. Direct afscheiding van recreatie	wens
Asfaltpad maken van Kotermeerstalpad (want nat en drassig)	Wens
Vlonderbrug/loopbrug in midden van de plas	Wens
Meer in twee stukken delen (woongeheid en recreatiegebied) door aanleggen brug	Wens
Eén gebouw voor alle faciliteiten (horeca, toiletten, buitendouche).	Wens
Zorg voor hondenpoepzakjes automaat bij hondenspeelveld	Zorg
Vlonder (vanwaar je kan kanoën of subben)	Wens
Aanlegsteiger/zwemsteiger	Wens
Een vlonder om te springen/duiken	Wens
Een aanlegsteiger het diepe in	Wens
Paviljoen hottub (om na het zwemmen te kunnen opwarmen)	Wens
Drijven poton in dieper gelegen gedeelte van meer, met trappetjes om erop/eraf te komen	Wens
Een paviljoen net als bij Lakeside Zwolle + Wijthemerplas	Wens
Een mooi stukje echt strand met aansluitend speelgelegenheid en een soort horecagelegenheid voor drankje en patatje	Wens
Kiosk en toiletgebouw ineen + opslag voor sport	Wens
Lintbebouwing langs nieuwe wijk	Wens
Bouwen groene woningen	Wens
Tiny houses voor trekkers(toerisme)	Wens
Betaalbare seniorenappartementen	Wens
Wandelpad naast fietspad. Veel te druk op het fietspad	Wens
Leg de nadruk op activiteiten voor passieve vormen. Geen grootschalige activiteiten	Wens
Centreren trimbaan toestellen	Wens
Chaletpark aan de Oostwijk/Nieuwe Wijk. Camperplaats.	Wens
De Kotermeer verdiepen en uitbreiden tbv waterberging	Wens
De Kotermeer verbinden met de Dedemsvaart	Wens
Bodem afgraven en ontdoen van alle stikstof minnende planten als brandnetel en braam	Wens
De heuvel incl konijn anders inrichten	Wens
Kunstroute of atelier toestaan	Wens
Boomgaarden terug laten komen	
Aan zwembadzijde 10 camperplaatsen realiseren	
Parkeerplaats bij toegang open inrichten (nu drugsdealers)	
Aanleg kabelbaan met plateau (tip online binnengekomen; jongeren)	
Meer en grotere prullenbakken	Wens
BBQ plekken	Wens
Overkappingen om te chillen	Wens
Huisjes of trekkershutjes (3 of 4) om af te huren (20 euro huur) om met vrienden te chillen (16-19 jaar)	Wens

Notitie	Type
Schaduw op het strand	Wens
Grote picknickbanken	Wens
Drinkwatertap (met straal en niet met zo'n sproeier)	Wens
Een hufferproof asbak, maar ook rookvrije gebieden	Wens
Beachvolleybalveld (of een pannakooi waar verschillende sporten uitgeoefend kunnen worden)	Wens
De mogelijkheid om een patatje en ijs te kunnen halen (komt veelvuldig terug)	Wens
Kano's kunnen huren bij het strand	Wens
Dedemsvaart Natuurlijk' (evenement) terug	Wens
Overal gratis Wifi, mocht er vadalisme of vernielig optreden, Wifi uit!	Zorg
Op de heuvel een Hollywood bord met Dedemsvaart of Kotermeer	Wens
Een kabelbaan over het water	Wens
Watersportactiviteiten op het strand	Wens
Winkeltje voor strandspullen	Wens
Trampoline/ Airtrag	Wens
Stormbaan of waterparcours	Wens
Paaltjes met knop waarop je kan drukken en je dan kan luisteren naar de geschiedenis van de KMS	Wens
Een aangewezen gebied waar je mooie foto's kan maken (zo'n lijst)	Wens
Parasollen voor in het zand (kunnen huren)	Wens
Kleedhokjes en douchemogelijkheden	Wens
Schommelnest/ circel schommels	Wens
Glijbaan in het water	Wens
Een grote klok zodat je kan zien hoelaat het is (vanaf het water)	Wens
Een speurtocht voor kinderen van verschillende leeftijden	Wens
Planten blokkeren hier het uitzicht, graag kappen	Zorg
De 2 standbeelden die hier staan zijn niet goed zichtbaar	Zorg
Hang jongeren op het stukje aan de oever bij zwembad De Kiefer (geheime zwemplek)	Zorg
Bij de pumptrackbaan een overkapping maken tegen de regen voor de jongeren	Wens
Brug voor wandelaars, politie en ambulance	Wens
Trimbaan en natuurgebied beter onderhouden	Zorg
Strandpaviljoen op palen met horeca, schaduwplekken, klimmuur en dit zorgt voor bijbaantjes voor jongeren	Wens
Strandpaviljoen met boulevard langs strand	Wens
Horecagelegenheid voor jong en oud met georganiseerde activiteiten (huren van locatie voor feestjes en trouwen)	Wens
Loopbrug over het kotermeer	Wens
Aan een kant van de kotermeer is het water te ondiep en aan de andere kant weer te diep. Soms ook glas in zand.	Zorg

BIJLAGE 5 REACTIEFORMULIER

Reactieformulier | Ontwikkelscenario's Kotermeerstal

Mijn voorkeur gaat uit naar het volgende scenario:

- Scenario 1: Recreatie met focus op natuureducatie en ruimte voor planten en dieren
- Scenario 2: Recreatie met focus op maatschappelijke activiteiten overdag
- Scenario 3: Recreatie met grootschalige activiteiten en sterke vorm van toerisme
- Een combinatie van scenario's, namelijk:

- Geen van de scenario's
- Geen mening

Ruimte voor een toelichting of opmerkingen:

Mijn betrokkenheid bij de Kotermeerstal:

- Ik ben direct omwonende van de Kotermeerstal (ik ontvang bewonersbrieven over dit onderzoek)
- Ik woon in Dedemsvaart
- Ik bezoek de Kotermeerstal regelmatig, maar woon niet in Dedemsvaart
- Ik ben betrokken via een vereniging/stichting
- Anders, namelijk:

Ik wil op de hoogte blijven:

- Ik meld mij aan voor de digitale nieuwsbrief

E-mail adres: _____

Stichting Stimuland

Vilsterseweg 11
7734 PD Vilsteren

0529 – 47 81 80
info@stimuland.nl

stimuland.nl